

ΑΝΑΤΟΛΗ.

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΤΟΜΟΣ ΤΡΙΤΟΣ

ΕΤΟΣ Γ'.

ΕΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ

ΦΥΛ. Γ'

Ο ΤΑΜΕΡΛΑΝΟΣ.

Ἡγεμῶν καταγαγῶν νίκας ἀπὸ τῆς Ἀρ-
 κτου μέχρι τοῦ Γάγγου καὶ ἀπὸ τῆς Μεσο-
 γείου μέχρι τῆς Κίνας· ἡγεμῶν καταστρέ-
 ψας ἑκατομμύρια ἀνθρώπων, εἶπ' ἐπὶ τοῦ πε-
 δίου τῆς μάχης, εἶτε διὰ τῶν παρομαρτου-
 σῶν πολλάκις τῇ νίκῃ σφαγῶν· ἡγεμῶν τέ-
 λος ἰδρύσας μεγάλην καὶ ἀξιοθαύμαστον αὐ-
 τοκρατορίαν, ἐγγράφει βεβηχίως ἀνεξιτήλοις
 γράμμασι τὸ ἑαυτοῦ ὄνομα ἐν ταῖς δέλτοις
 τῆς ἱστορίας. Ὁ τοιοῦτος ἡγεμῶν θέλει ἀ-
 ξιωθῆ πανηγυρικῶν καὶ ἐπαίνων, ἡ δὲ δόξα
 του καὶ αἱ ἀρεταὶ του θέλουσιν ἀναβιβασθῆ
 μέχρις οὐρανοῦ ὑπὸ τῶν συγγραφέων, ποιη-
 τῶν ἢ ἱστορικῶν τοῦ Κράτους του, ἐνῶ οἱ
 συγγραφεῖς τῶν ὑπ' αὐτοῦ νικηθεῖσῶν, κα-
 ταπισθεῖσῶν καὶ περιφρονηθεῖσῶν φυλῶν,
 θέλουσι παραστήσει αὐτὸν διὰ τῶν μελανω-
 τέρων χρωμάτων καὶ μετὰ κατάρας πάντο-
 τε θέλουσιν ἀναγράφει τὸ ἀπαίσιον ὄνομά
 του.

Ταῦτα πάντα συνέβησαν τῷ Τιμούρ, κοι-
 νῶς Ταμερλάνῳ κληθέντι, κατὰ παραμόρφω-
 σιν τῶν λέξεων Τιμούρ-Λέγκ, ἥτοι Σιδήρου
 χωλοῦ. Ἐκλήθη δὲ Τιμούρ-Λέγκ, διότι, νέος
 ὢν, ἔλαβε πλῆγην εἰς τὸν γλουττὸν, δι' ὅπερ
 πάντοτε ὑπέσκαζεν. Οἱ διασημότεροι συγγρα-

φεῖς ἀποκλοῦσιν αὐτὸν Ἐμίρην Τιμούρ ἢ
 Τιμούρ Βέην, ἥτοι πρίγκιπα Τιμούρ.

Καὶ ἰδοὺ διατὶ αἱ βιογραφίαι τοῦ ἥρωος
 τούτου τῆς Ταρταρίας εἰσὶ τοσοῦτον ἀντιφα-
 τικαί. Ἐκ τῶν βιογραφικῶν ὅμως πασῶν, φι-
 λαληθεστέρα καὶ ἀμεροληπτοτέρα ἐφάνη ἡ-
 μῖν ἡ τοῦ Σιρ Ἰωάννου Μακκώλμ, ἥτις ἀ-
 παντᾶ ἐν τῇ Ἱστορίᾳ τῆς Περσίας
 τοῦ ρηθέντος ἐξόχου συγγραφέως.

Ταύτην θέτομεν ὑπ' ὄψιν τῶν ἀναγνω-
 στῶν τῆς «Ἀνατολῆς».

Ὁ Ἐμίρης Τιμούρ, Ταμερλάνος κοινῶς 1330
 ἐν Εὐρώπῃ καλούμενος, ἐγεννήθη τῷ 1330
 ὑπὸ τοῦ ἀρχηγοῦ φυλῆς ὑποτεταγμένης τῷ
 Χάν τῆς Ταρταρίας, ἐν τῷ χωρίῳ Σεβζάρ,
 40 μίλια ἀπέχοντι τῆς Σαμαρκάνδης, ἥτοι
 ἐν τῷ βασιλείῳ τῷ γνωστῷ σήμερον ὑπὸ τὸ
 ὄνομα τῆς Βουχάρας. Ἐκ νεότητός του ἔλα-
 βεν, ἕνεκα τῶν ἀτυχιῶν του, διδάγματα,
 χρησιμεύσαντα αὐτῷ μεγάλως πρὸς κατάρ-
 κτησιν τοῦ ἡμίσεος τῆς ὕψηλιου. Ἀποτινά-
 ζας τὴν κυριαρχίαν τοῦ Τογκούλ-Χάν, διή-
 γεν ἐν τῇ γεννηθλίᾳ του γῆ βίον πλάνητα
 μετ' ὀλίγων ὀπαδῶν του, περὶ ὧν συνείθιζε
 νὰ λέγῃ ὅτι: «καὶ τοι ὅμοιοί του, συγκατε-
 τέθησαν ν' ἀποθῶσι θεράποντές του». Μετὰ
 τὸν θάνατον τοῦ Τογκούλ, ὁ Ταμερλάνος

ἤρξατο ἀφορῶν εἰς μεγαλοπρεπέστερον μέλλον. Τινὲς δὲ τῶν συγγενῶν καὶ φίλων του ἠνώθησαν μετ' αὐτοῦ τόσῳ στενωῶς καὶ μετὰ τρυφῆς ἀφοσιώσεως, ὥστε αὐτὸς οὕτως ἔλεγεν ὅτι: «ὅταν οἱ ὀρθαλμοὶ τῶν ἐρρίφθη- ἐπ' ἐμοῦ, κατέστησαν παράφρονες ἐξ ἀγχαλίας, ἀφίππευσαν, ἐγονυπέτησαν πρὸ ἐμοῦ, καὶ ἠσπάσθησαν τὸν ἀναβολέα μου· κατῆλθον κἀγὼ τοῦ ἵππου μου καὶ ἐνηγκαλίσθη αὐτοῦ· περιέβαλον τὴν κεφαλὴν τοῦ Τογκλουκ Ραγιάχ διὰ τοῦ σαρκίου μου, ἔξωσα τὴν ὄσφιν τοῦ ἐμίρου Σέιστ-οῦ-Δῆ διὰ τοῦ ξίφους μου, φέροντος ἀορτῆρα πεποικιμένον διὰ πολυτίμων λίθων, καὶ ἐνέδυσά διὰ τοῦ μανδύου μου τὸν Τομπουκ· ἐκεῖνοι ἔκλαιον, καὶ ἐγὼ μετ' αὐτῶν· ἅμα δ' ἐσήμανεν ἡ ὥρα τῆς προσευχῆς, συμπροσηυχῆθην καὶ ἵππεύσαντες πάντες, μετέβημεν οἴκαδε, ἔνθα συνεωρτάσαμεν οἰκογενειακῶς».

Ὁ Ταμερλάνος καὶ ὁ ἐμίρης Χουσεῖν ἠνώθησαν, ὅπως ἀπελάσωσιν ἐκ τῆς πατρίδος τῶν τοὺς ἐχθροὺς αὐτῆς. Τοῦτο τὸ ἐπέτυχον, τρέψαντες εἰς φυγὴν τὸν Οὐέλαν· ἀλλ' ἡ συμμαχία ἀμφοτέρων, συναφθεῖσα καὶ προαχθεῖσα ἐν μέσῳ τῶν δυστυχιῶν, ἔπαυσεν ὅταν ἡ εὐτυχία ἀνέτειλεν. Ὁ Χουσεῖν, ἰσχυρότερος τοῦ ἀντιπάλου του, ἀνῆρσεν αὐτὸν τὸ σπουδαιότατον φρούριον Κουρσί, ὃ δὲ Ταμερλάνος, ἐλέπων ὅτι ἀδύνατος ἀπέβαιεν ἢ ἐπινάκτῃσιν του, ἅτε ὑπὸ 12,000 ἀνδρῶν προασπιζομένου, κατέφυγεν εἰς τὸν δόλον. Ἐκαμε νὰ διαδοθῇ ἡ φήμη ὅτι ἀπῆλθεν εἰς Κορασάν, καὶ ὅταν εἶδεν ὅτι οἱ ἐχθροὶ του εἶχον ἀμερίμνως, ἐξελέξατο 243 ἐκ τῶν γενναιοτέρων ὀπλιτῶν του, διέβη τὸν Ὄξον, καὶ καὶ φθάσας εἰς τριῶν μυλίων ἀπὸ τοῦ φρουρίου ἀπόστασιν, διέταξε τοὺς ὑπ' αὐτὸν νὰ ἐτοιμάσωσι κλίμακας, ἐνῶ ἐκεῖνος κατώπτευε τὸ μέρος. Τῇ βοηθείᾳ τοῦ σκότους, ἠδυνήθη νὰ προσεγγίσῃ εἰς τὸ φρούριον καὶ νὰ παραληρήσῃ ὅστιν τινὰ χθαμαλήν, δι' ἧς ἡ ἀνά-

βασίς ἀπέβαιεν εὐχερестέρᾳ. Ἐπανακάμψας παρὰ τοῖς συντρόφοις του, ὠδήγησεν αὐτοῦ· εἰς τὴν ἔσφοδον. Οὐδὲν δὲ ἀπῆντησε πρόσκομμα. Εἰσῆλθεν εἰς τὸ φρούριον, ἐκυρίευσεν αὐτὸ, καὶ εἶτα κατετρόπωσε τοὺς περὶ αὐτοῦ κατεσκευασμένους ἐχθροὺς.

Ὁ Ταμερλάνος ἀνέφερε συνεχῶς τὸ γεγονός· τοῦτο τῆς διὰ δόλου ἀλώσεως καὶ προσέθετεν ὅτι, «τῷ ὄντι, ὁ νοῦς εἶναι ἰσχυρώτερος τῆς ὕλικῆς ἰσχύος». Ἐκτοτε ἐξηκολούθησε δραστηρίως τὸ πολεμικὸν αὐτοῦ στάδιον καὶ μετὰ πολλοῦ ὄντως ἐνθουσιασμοῦ, ὡς καταφαίνεται ἐκ τῶν ἐξῆς λόγων, οὓς ἀπέτεινε πρὸς τοὺς ὀπλίτας του, πρὸ πάσης μάχης.

— Ἡ ἡμέρα αὕτη, ὃ γενναῖοι στρατιῶται, εἶναι ἡμέρα χοροῦ δι' ὑμᾶς. Ἡ τοῦ χοροῦ αἴθουσα διὰ τοὺς ἥρωας εἶναι τὸ πεδῖον τῆς μάχης. Αἱ κραυγαὶ τῆς μάχης καὶ ὁ ἦχος τῶν σαλπύγγων, εἰσὶ τὰ ἄσματα καὶ ἡ μουσικὴ τῶν. Ὁ οἶνος δὲ ὃν πίνουσιν, εἶναι τὸ αἷμα τῶν ἐχθρῶν.

Ὁ θάνατος τοῦ Χουσεῖν ἐπῆλθε ταχέως εἴτε τῇ διαταγῇ, εἴτε τῇ συγκαταθέσει τοῦ Ταμερλάνου. Τάρταρος τις πρίγκιψ, ἀπέκοψε τὴν κεφαλὴν του.

Ὁ Ταμερλάνος ἐν τούτοις εἰσῆλασεν εἰς Κορασάν, ὑπέταξεν αὐτὸ καὶ τὸ ἐλεηλάτησε (1380), καθόσον ἡ ὑποταγὴ τῶν λαῶν δὲν κατηνάζε τὴν πρὸς τὴν διαρπαγὴν κλίσιν τῶν Ταρτάρων. Οἱ ἀπόγονοι τοῦ Χουλακό δὲν ἠδυνήθησαν ν' ἀντιστῶσιν· ἡ πόλις τῆς Σουλτανίας ἠλώθη καὶ κατεστράφη. Τὸ Ἰράκ καὶ τὸ Φάρς ὑπετάγησαν. Ἡ Ἰσπαχάν κατελήθη καὶ ἐγένετο, συνεπεῖα ἀπεικταίου συμβάντος, ἀφορμὴ νὰ λάβωσιν αὐτὴν ὡς παράδειγμα καὶ νὰ ὑποκύψωσι καὶ ἄλλαι πόλεις. Περὶ τὸ λυκαυγὲς νεανίας τις ἔπαιξε διὰ τοῦ τυμπάνου του. Οἱ πολῖται ἐξέλαβον αὐτὸ ὡς σημεῖον εἰσβολῆς· συνέρρευσαν λοιπὸν πάντες ἐν ταραχῇ καὶ ἐπιτεθέντες κατὰ

3,000 Ταρτάρων, κατέσφαξαν αὐτούς. Ὁ Ταμερλάνος ὅμως, ἅμα ὡς κατέβαλε πᾶσαν ἀντίστασιν, εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν καὶ διέταξε τὴν σφαγὴν τῶν κατοίκων καὶ τὴν γενικὴν διαρπαγὴν.

Ἐν δευτέρᾳ ἐκστρατείᾳ ὁ Ταμερλάνος εἰσῆλασεν εἰς τὴν Περσίαν (1382), ἔνθα κατεπολέμησε τὸν Μουσοῦρ, ὅστις κατ' ἀρχὰς ἔτρεψε τοὺς Ταρτάρους εἰς φυγὴν, ἀλλ' ἐπὶ τέλους, καταβληθεὶς ὑπὸ τοῦ ἀριθμοῦ, συνελήφθη αἰχμάλωτος καὶ τῷ ἀπεκόπη ἡ κεφαλὴ. Ἐκυρίευσεν τὸ Σιράζ, ἐφόνευσεν πάντας τοὺς πρίγκιπας τῆς δυναστείας Μουζουφέρ, καὶ διώρισεν διοικητὰς τῶν Περσικῶν ἐπαρχιῶν ἀξιοματικούς ἐκ τοῦ στρατοῦ του, οἵτινες ἀντὶ σφραγίδος, ἔθετον ὑπὸ τὰ παρ' αὐτῶν ἐκδιδόμενα διατάγματα, κατὰ τὸ Ταρταρικὸν ἔθιμον, ἐρυθρὰν χεῖρα, ἥτις ἐδήλου συμβολικῶς ὅτι, εἰ μὲν ἠλώθησαν αἱ ἐπαρχίαι ἐκεῖναι, βίβη δὲ θέλουσι κρατηθῆ καὶ διοικηθῆ.

Μετὰ τὴν κατάκτησιν τῆς Περσίας, ὁ Ταμερλάνος ἐκυρίευσεν τὴν Βαγδάτην καὶ τὸ φρούριον Γουκίτ, ὅπερ ἀντίστη κατ' ἀρχὰς γενναίως, εἶτα διὰ Καμσάττας εἰσῆλασεν εἰς τὴν Ρωσσίαν καὶ ἐφθασε μέχρι Μόσχας, ἣν ἐκυρίευσεν καὶ ἐλεηλάτησεν. Ἐξ ἄλλου τὴν αὐτὴν ὑπέστη μετ' ὀλίγον τύχην καὶ τὸ Δελχί καὶ ὀλόκληρον τὸ Ἰνδοστάν. Ὁ βάρβαρος κατακτητὴς διέταξε τότε τὴν σφαγὴν 100,000 αἰχμάλωτων. Ἐὰς χρονικὰ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους δὲν παρέχουσιν ἡμῖν παράδειγμα φοικαλεωτέρας σκληρότητος καὶ θηριωδίας, μετὰ τοιαύτης ψυχραιμίας ἐπιτελεσθείσης.

Μετὰ τὴν περσίωσιν τῆς τοῦ Ἰνδοστάν κατάκτησεως, ὁ Τάρταρος Μονάρχης ἀπῆλθεν εἰς Μικρὰν Ἀσίαν, ὅπως ἐπιτεθῆ κατὰ τῶν Τούρκων, ὃν τότε ἐβασίλευεν ὁ Σουλτάνος Βαγιαζίτ, ὅστις ἔνεκα τῆς ταχύτητος μετ' ἧς μετεκίνησε τοὺς στρατοὺς του ἀπὸ

ἐνὸς εἰς ἄλλο μέρος τοῦ βασιλείου του, ἐκλήθη Ἀστραπή. Ἡ μάχη τῆς Ἀγκύρας (1402) ἀπεφάσισε περὶ τῆς ἐπικρατήσεως ἐν Ἀσίᾳ τῶν Ταρτάρων. Ὁ Βαγιαζίτ ἠχμαλωτίσθη, ὃ δὲ Ταμερλάνος προσηνέχθη πρὸς αὐτὸν μετ' ἀβρότητας. Διὰ τοῦτο τὸ παράτινον ἱστορικῶν λεγόμενον ὅτι ἐνέκλεισεν αὐτὸν ἐντὸς σιδηροῦ κλωβοῦ, θεωρεῖται παρά τῶν κριτικῶν ὡς ἀπλοῦς μῦθος.

Διατὶ δὲ οἱ ἱστορικοὶ διαφωνοῦσι περὶ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν προσηνέχθη ὁ Ταμερλάνος πρὸς τὸν Σουλτάνον;

« Δύο ὑπάρχουσι διάσημοι βιογράφοι (λέγει ὁ Γουλιέλμος Jones) τοῦ Ταμερλάνου. Ἡ μὲν ἐξ αὐτῶν ἐγγράφη Περσιστὶ, ἡ δὲ Ἀραβιστὶ, ἀμφοτέραι δὲ συνετάχθησαν διὰ τοῦ πομπώδους Ἀσιατικοῦ ὕφους. Ἡ πρώτη παριστᾷ τὸν Τάρταρον κατακτητὴν ὡς φιλελεύθερον πρίγκιπα καὶ ἵπποτικόν· ἡ δευτέρᾳ ὡς ποταπὸν τὸ γένος, ἀποτρόπαιον καὶ δοξάζοντα ἀρχὰς καταστρεπτικῶς. Κατὰ πρῶτην ἔποψιν φαίνεται δύσκολος ὁ συμβιβασμὸς τῆς τοιαύτης μεταξὺ τῶν δύο ἱστορικῶν ἀντιφάσεως· ἀλλ' ἡ ἀντίφασις ἐξηγεῖται δεόντως, ὅταν λάβωμεν ὑπ' ὄψει ὅτι μέρος τῆς Περσικῆς βιογραφίας ἐγράφη ὑπὸ τὰ ὅμματα αὐτοῦ τοῦ Ταμερλάνου καὶ ὅτι ἐκ τοῦ καλάμου τοῦ συντάκτου τῆς Ἀλη Γεζδῆ μόνον τὴν καλλιπέειαν ἔλαβεν, ἐνῶ ἡ Ἀραβικὴ βιογραφία συνετάχθη ὑπὸ Ἀραβος, τρέφοντος μίσος ἄσπονδον κατὰ τοῦ Ταμερλάνου».

Ἴδου διατὶ οἱ μὲν Πέρσαι διαπίνοντο ὅτι προσηνέχθη ὁ Ταμερλάνος φιλοσοφώστατα πρὸς τὸν Σουλτάνον αἰχμάλωτόν του, ὃ δὲ λοιποὶ Μουσοουλμάνοι ἐρεῦρον τὸν μῦθον τοῦ σιδηροῦ κλωβοῦ.

Ἐπανακάμψας εἰς Ταρταρίαν καὶ τακτοποιήσας τὴν εὐρείαν του αὐτοκρατορίαν, συνεκάλεσε τὸ Κοροουλτάϋ, ἢ τὴν γενικὴν δίκαιαν τοῦ Κράτους, καὶ προέτεινεν αὐτῇ

τὴν εἰς Κίναν εἰσελάσιν, διότι ἐκεῖ εἶχεν ἐκθρονισθῆ ἡ δυναστεία τῶν Γκενγκίς.

«Δὲν ἠδυνάμην, εἶπεν ὁ Ταμερλάνος, νὰ ποιήσω τόσῳ μεγάλας κατακτήσεις, χωρὶς νὰ διαπράξω καὶ τινὰς σκληρότητας καὶ χωρὶς νὰ ἀπολέσω ἱκανὸν ἀριθμὸν πιστῶν. Ἄλλὰ νῦν ἀπεφάσισα νὰ τελέσω ἔργον ἀγαθόν, ὅπερ θὰ ἀποβῆ οἰονεὶ ἐξάγνις πάντων τῶν ἀμαρτημάτων μου. Προτείνω τὴν καταστροφὴν τῶν εἰδωλοκρατῶν τῆς Κίνας. Σεις δὲ, ὧ σύντροφοι τῶν ἐπιτυχῶν μου, θέλετε λάβει μέρος εἰς τὸ μέγα τοῦτο ἔργον τῆς μετανοίας μου. Θέλομεν κινήσῃ τὸν ἱερὸν τοῦτον πόλεμον, φονεύοντες τοὺς ἀπίστους καὶ ἐγείροντες Τεμένη ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τῶν οὐτιδανῶν των Ναῶν, καθόσον τὸ Κοράνιον εἶπεν ὅτι: « τοιαῦται πράξεις ἀγαθαί, ἐκπλύνουσι τὰς ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ διαπραχθείσας ἀμαρτίας ».

Ταῦτα εἰπὼν, διέταξε προπαρασκευάσ, μεθ' ἧς διέβη τὸν Ἰαζάρτην ἀλλ' αἴφνης σοβαρὰ ἀσθένεια τὸν κατέλαβε, συνεπέειξ τῆς ὁποίας ἀπέβησεν ἐν Ὀτράρ, ἐν ἡλικίᾳ 71 ἐτῶν (τῷ 1405).

Δὲν θὰ σχηματίζωμεν τὸν χαρακτήρα τοῦ πρίγκιπος τούτου, οὔτε ἐκ τῶν πανηγυρικῶν τῶν Περσῶν ἱστορικῶν, οὔτε ἐκ τῶν μύθων τῶν ἀράβων. Τὴν ἀλήθειαν θὰ πειραθῶμεν νὰ ἐξαγάγωμεν ἀμφοτέρωθεν.

Πρῶτον μέλημα τοῦ Ταμερλάνου ὑπῆρξε νὰ προσοικειωθῆ τοὺς Ταρτάρους, ἐξερθείζων τὴν κενοδοξίαν των, ἱκνοποιοῦν τὴν φιλαργυρίαν των, ἀνταμείβων γενναίως τὸ θάρρος των, συγχωρῶν εὐκόλως τὰ ἐγκλήματα των, καὶ συμμετέχων τῶν κινδύνων των. Οὔτε ἡ θέσις του, οὔτε ἡ ἡλικία του ἀπέτρπον αὐτὸν τοῦ ἐκτίθεσθαι εἰς πάντα κίνδυνον.

— Ὅταν, ἔλεγε, περιβάλλομαι τὸν μανδύαν τοῦ ἀρχηγοῦ, κλείω τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ οὐδένα διαβλέπω κίνδυνον.

Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς νεότητός του μέχρι

τοῦ θανάτου του, ἦτοι ἐπὶ ἡμισυν αἰῶνα, οὐδέποτε διήλθεν ἡμέραν ἀνευ μάχης ἢ ἄλλου κινδύνου, ἢ δὲ ἀκατάβλητος καρτερία του ἦτο τοιαύτη, ὥστε οὐδὲν πρόσκομμα ἦτο δυνατὸν ν' ἀποτρέψῃ αὐτὸν τοῦ παρ' αὐτοῦ ἐπιδιωκομένου σκοποῦ.

Περὶ τῆς καρτερίας του ταύτης συνειθίζεν ὁ ἴδιος νὰ διηγείται τὸ ἐξῆς ἀνέκδοτον.

— Ἦναγκάσθη ποτὲ νὰ καταφύγῃ εἰς τὰ ἐρείπια κτιρίου, ὅπου ἔμεινα μονήρης ἐπὶ πολλὰς ὥρας. Πειρώμενος ν' ἀπασχολήσω ἀλλαχοῦ τὸν νοῦν μου, ὅπως μὴ σκέπτομαι τὴν ἀξιολύπητον θέσιν μου, παρετήρησα μύρμηκα, ὅστις ἀνῆρχετο τὸν τοίχον, κομίζων κόκκον σίτου μεγαλειότερον ἑαυτοῦ. Ἐθαύμασα τοὺς ἀγῶνας τοῦ μύρμηκος, οὗς τὸ ἀτυχὲς ζῶον κατέβαλλε πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ του. Ἐξήκοντα ἐννέα φορὰς τῷ ἔφυγεν ὁ κόκκος, ἀλλ' ὁ μύρμηξ δὲν ἀπηλίπισθη, καὶ τὴν 70ὴν φορὰν κατάρθρωσε ν' ἀνέλθῃ μετὰ τοῦ κόκκου τὸν τοίχον. Τοιοῦτον παρὰδειγμα συνέτεινεν εἰς τὸ νὰ μ' ἐνθαρρύνῃ. Οὐδέποτε δὲ ἐλησμόνησα τὸ ὑπὸ τοῦ μύρμηκος δοθέν μοι μάθημα.

Ἡ τοῦ Ταμερλάνου ὁμοίως καρτερία ἠδύνατο δικαίως νὰ κληθῆ «σκληρὰ πεισμονή», διότι πολλάκις ἀπετέφρου μεγάλην πόλιν καὶ ἐφόνευε πάντας τοὺς κατοίκους της, μόνον καὶ μόνον ὅπως ἐμποιήσῃ φόβον εἰς ἄλλας πόλεις. Ὅπως τύχη τοῦ σκοποῦ του, δὲν ἐθεώρει ὡς κακὸν τὸ νὰ χύσῃ ποταμοὺς αἱμάτων. Τοὺς ἀνθρώπους δὲν ἐξετίμα εἰμὴ καθ' ὅσον εἶχον τὰ προσόντα καλοῦ στρατιώτου, οὗς τότε ἠγάπα καὶ ἐπροστάτευε.

— Ἀπεφάσισα, ἔλεγε, νὰ μὴ ἐπιτρέψω ποτὲ τὴν παραβίασιν τοῦ δικαίου τοῦ μαχητοῦ. Οἱ γέροντες ὀπλιτῆαι δὲν πρέπει νὰ στερῶνται οὔτε τοῦ εὐαθμοῦ των, οὔτε τῶν ἀποδοχῶν των. Ἡ μνήμη τῶν πράξεόν των δὲν πάντοτε νὰ ζῆ.

Δαλῶν περὶ τῶν γενικῶν ἀρχῶν ἐφ' ὧν

ἴδρυσεν τὴν ἀρχὴν του, ἐξέσφαζεν ἰδέας σοφὰς καὶ φιλελευθέρους, ἃς ὁμοίως αἱ πράξεις του διέψευδον, καθόσον εἰς τὰς παρ' αὐτοῦ κατακτωμένας χώρας ἐπέβαλλε διοικητὰς ἐκ τῶν ἀξιωματικῶν του, οἵτινες ἦσαν πάντα ἀκατάλληλοι νὰ καθιδρῶσωσι τὴν τάξιν εἰς μέρη καταστραφέντα ὑπὸ τοῦ πολέμου. Τοῦνκντίον διετήρουν διὰ τῶν σκληροτήτων των τὰς ἐντυπώσεις τοῦ τρόμου, ἃς ἐγέννησαν τὰ ὄπλα φοβεροῦ κατακτητοῦ. Οἱ τοιοῦτοι διοικηταὶ προελάμβανον συνήθως πᾶσαν ἐπανάστασιν διὰ χύσεως αἵματος.

Ὁμολογητέον ὅθεν ὅτι ἐὰν ὁ Ταμερλάνος ὑπῆρξεν εἰς τῶν μεγίστων πολεμιστῶν, οἵτινες ποτὲ ἀνεφάνησαν ἐν τῷ κόσμῳ, ὑπῆρξε συγχρόνως καὶ εἰς τῶν φοβερωτέρων τυράνων. Ἡ εὐτυχία τῶν ἀνθρώπων ἐθεωρεῖτο ὑπ' αὐτοῦ ὡς πτῖλον, ὅποταν αὐτὴ δὲν ἐπρόκειτο νὰ τεθῆ ἐπὶ τῆς στάθμης τῶν συμφερόντων καὶ τῆς δόξης του. Τὸ μέγα τῆς ἰσχύος του οἰκοδόμημα δὲν εἶχε βάσιν τινά. Ἐστηρίζετο ἀπλῶς ἐπὶ τῆς φήμης καὶ τοῦ τρόμου. Ἄμα ὁ Ταμερλάνος ἀπέθανε, τὸ οἰκοδόμημα κατέπεσε, καὶ τὰ τέκνα του μόλις ἐρείπιά τινὰ αὐτοῦ ἐν Ἰνδίασι ἐτήρησαν ἐπὶ τινὰ χρόνον. Ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Ἰνδιῶν σώζονται ἔτι ἴχνη τινὰ τῆς Μογγολικῆς δυναστείας. Σπινθήρ αὐτῆς, ὑποστηριζόμενος ὑπὸ τῶν Ἀγγλων, κάθηται ἔτι καὶ νῦν ἐπὶ τοῦ θρόνου τοῦ Δελχί, ὡς ζῶσα εἰκὼν τῆς καταπτώσεως τοῦ μεγαλείου, δυναμένη νὰ χρησιμεύσῃ ὡς μάθημα τοῖς ὑπερόπταις.

Εἰς τὰ «Μουσουλμανικὰ χρονικά» ἀπαντῶσι περίεργοι τινες περὶ Ταμερλάνου πληροφοροίαι, ἐν αἷς καὶ ἡ ἐξῆς.

«Ὁ Τιμούρ-Λέγκ, κάτοχος αὐτοκρατορίας ἐκτεινομένης ἀπὸ τῶν ὀχθῶν τοῦ Γάγγου μέχρι τοῦ Εὐξείνου Πόντου, καὶ ἀπὸ τῆς Μεσογείου μέχρι τοῦ ἀνατολικοῦ Ὀκεανοῦ, δὲν εἶχεν ἔτι κορσέει τὸν πρὸς τὰς κατακτήσεις πόντον του. Μετὰ τὴν πολύκροτον μάχην τῆς

Ἀγκύρας, καθ' ἣν ἠττήθη ὁ Ὄθωμανὸς Μονάρχης, διενόηθη νὰ ἐξορμηθῆ εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ νὰ κατακτήσῃ αὐτὴν ὀλόκληρον μέχρι τῆς Ἀνδαλουσίας, εἶτα δὲ ἐκεῖθεν νὰ ριφθῆ εἰς τὴν Ἀφρικὴν. Κληθεὶς ὁμοίως εἰς Ταρταρίαν, ὅπως ἀποκρούσῃ τὸν Μιμ, ἡγεμόνα τῆς Κίνας, ἐπωφεληθέντα τῆς ἀπουσίας του καὶ εἰσελάσαντα εἰς Καρὰ καὶ Κατάι, ὁ Τιμούρ ἠναγκάσθη νὰ ἐγκαταλείπῃ τὸ μεγαλεπήβολον σχέδιόν του τῆς κατακτήσεως τοῦ κόσμου, ὅπως δυνηθῆ νὰ τηρήσῃ τὰ ἤδη παρ' αὐτοῦ κατακτηθέντα μέρη. Ἰδοὺ ὁ λόγος, λέγει ὁ Ἀαράβ-Σάχ, δι' ὃν ἀνεβίβασεν ἐπὶ τὸν θρόνον δύο τέκνα τοῦ Βαγιαζίτ, παραχωρήσας αὐτοῖς μέρος τῆς πατρικῆς των κληρονομίας».

Ὁ Ταμερλάνος εἶχεν ἡράκλειον ἀνάστημα, μέτωπον καὶ ὤμους εὐρεῖς, ὀφθαλμοὺς σπινθηροβόλους καὶ φωνὴν βροντώδη. Ἦτο παραβλῶψ τὸν ἕνα ὀφθαλμὸν καὶ, καθὰ προεῖρηται, ὑπέσκαζεν.

Ὡς πρὸς τὸ ἠθικὸν τοῦ χαρακτήρος του, ἐδείκνυτο φιλόανθρωπος, φιλόθρησκος καὶ φιλόσοφος, ἐνῶ κατὰ τὰ ἔργα ἦτο, ὡς πρόσφημεν, τίγρις καθ' ὅλην τὴν σημασίαν τῆς λέξεως. Πρὸς ἀπόδειξιν, ἀναφέρομεν ἐν ἐπεισόδιον τοῦ βίου του.

Ὅταν ἐπολέμει πρὸς τὸν Βαγιαζίτ, εἶχεν εἰσβάλλει εἰς τὸ Ἀλέπιον. Μεταξὺ τῶν ἐμφανισθέντων ἐνώπιόν του καὶ τῶν παρακαλεσάντων αὐτὸν ὑπὲρ τῆς σωτηρίας των, ἦσαν καὶ οἱ νομομαθεῖς τῆς πόλεως. Ὁ Ταμερλάνος, καλέσας αὐτοὺς, ἤρξατο προσηνώως προσμιλῶν αὐτοῖς.

— Πόσον ἐτῶν εἴσθε; ἠρώτησε τὸν Καδῆν.

— Πεντήκοντα, ἀπήντησεν οὗτος.

— Ὁ πρωτότοκός μου υἱός, ἐὰν ἔζη, θὰ εἶχε τὴν ἡλικίαν σου. Μὲ βλέπετε; ἐξηκολούθησεν ὁ Ταμερλάνος, δὲν εἶμαι ἢ ἄθλιος θνητὸς χωλὸς καὶ γέρων; ὁμοίως ἔδοξε τῷ Κυρίῳ νὰ μὲ ἐκλέξῃ ὡς κατάλληλον νὰ ὑ-

ποτάζω τὰ βασίλεια τοῦ Ἰράν, τοῦ Τουράν καὶ τῶν Ἰνδιῶν. Δὲν εἶμαι σκληρός. Μάρτυς μου ὁ Θεός, ὅτι κατὰ τὰς διαφοροὺς μάχας ἀς συνῆψα, οὐδέποτε ὑπῆρξα αἰτία τοῦ κακοῦ, ἀν δὲ τοῦτο διέπραξα, ἀφορμὴ ὑπῆρξαν οἱ ἐφελκύσαντες τὴν ὀργήν μου.

Διαρκούσης ὁμως τῆς συνδιαλέξεως ταύτης, τὸ αἶμα ἔρρεε κρουνηδὸν ἀνὰ τὰς ὁδοὺς τοῦ Ἀλεπίου καὶ πανταχόθεν ἤκούοντο κραυγαὶ μητέρων, ὀλοολυγμοὶ παρθένων, καὶ θρῆνοι παιδίων σφαζομένων ἢ βασανιζομένων ἀγρίως.

Η ΣΑΚΧΑΡΙΣ.

Ζήτημα ὑπάρχει ἐὰν ἡ σημερινὴ σάκχαρις εἶναι ὁμοία τῇ τῶν ἀρχαίων. Καθ' ἡμᾶς εἶναι ἡ αὐτὴ ἢτοι χυμὸς σακχαροκαλάμων. Μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι οἱ ἀρχαῖοι ἐποιοῦντο χρῆσιν αὐτοῦ ἐν πολτώδη καταστάσει. Οἱ Ῥωμαῖοι ἐκόμιζον τὴν σάκχαριν ἐξ Ἰνδιῶν. Μετὰ ταῦτα, οἱ Ἀραβες, κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν κατακτήσεων των, ἔφερον εἰς τὴν Ἰσπανίαν τὸ τε σακχαροκάλαμον καὶ τὴν τέχνην τοῦ ἐξάγειν ἐξ αὐτοῦ τὴν σάκχαριν. Οἱ κατακτητῆται οὗτοι, ἀποκατασταθέντες πλέον ἐν Εὐρώπῃ, εἰσήγαγον τὸν σακχαροκάλαμον εἰς Πορτογαλίαν καὶ Σικελίαν, ἀφ' ὅπου εἰσήχθη εἰς τὰς νήσους τῆς ἡμετέρας Ἑλλάδος.

Ὁ Θεόφραστος λαλεῖ περὶ μέλιτος ἐξαγομένου ἐκ καλάμων, ὅπερ οὐδὲν ἄλλο βεβαίως ἢ ἡ σάκχαρις ἐστίν. Ὁ Λουκανός, λαλῶν περὶ Ἰνδιῶν, λέγει:

Quique bibunt tenera dulces ab arundine
(succos

ἢτοι: «οἵτινες πίνουσιν ἡδέεις χυμοὺς ἐκ τριφερῶν καλάμων».

Ὁ Σενέκας ἔγραψεν: «Ajunt inveniri apud Indos mel in arundinum foliis». ἢτοι: «λέγεται ὅτι παρὰ τοῖς Ἰνδοῖς εὐρίσκειται μέλι ἐν τοῖς φύλλοις τῶν καλάμων».

Περὶ σακχάρως ποιοῦνται πρὸς δὲ λόγον δ' Ἀρριανός, ὁ Γαληνός, ὁ Διοσκουρίδης, καὶ ὁ Πλίνιος. Τέλος ὑπάρχουσιν οἱ ἐξῆς στίχοι τοῦ Π. Τερεντίου Βάρου Ὀκτακτινοῦ:

Indica non magna nimis arbor crescit arundo;
Illius extinctis premitur radicibus pumor,
Dulcia cui nequeunt succo contendere mella.

Ἦτοι: «Φύεται ἐν Ἰνδικῇ φυτὸν οὐ μέγα, ὁ καλάμος· ἐξ αὐτοῦ δὲ ἐκπιέζεται χυμὸς γλυκύτερος· μέλιτος».

Ἡ τέχνη τοῦ ἐξάγειν σάκχαριν ἐκ σακχαροκαλάμων ἦν ἀρχαιοτάτη παρ' Ἰνδοῖς. Δὲν εἴμεθα δὲ βέβαιοι ἀν προηγήθησαν ἢ οὐ εἰς τὴν τέχνην ταύτην οἱ Κινέζοι. Ἡ τῶν ἐμπορευμάτων μεταφορὰ ἀπὸ τῶν Ἰνδιῶν εἰς τὰς Ῥωμαϊκὰς κτήσεις ὑπῆρξε ζωηροτέρα κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς αὐτοκρατορίας. Ἐγένετο δὲ δι' Αἰγύπτου, Ἀραβίας, Συρίας, καὶ Περσίας. Ἐπομένως ἡ σάκχαρις ὑπῆρχε γνωστὴ καὶ εἰς τὰς μνησθείσας χώρας, ἐνεργούσας τὸ δι-αμετακομιστικὸν ἐμπόριον.

Σάκχαρις εἰς γλώσσαν Σανσκριτικὴν δηλοῖ «χυμὸν ἡδύν». Οἱ Ἰνδοὶ καλοῦσιν αὐτὴν Σάκκουρ. Ἐκ τῶν λέξεων τούτων ἐσχηματίσθη ἡ τῶν Λατίνων saccharum καὶ sacchar καὶ ἡ παρ' ἡμῖν ἐν χρήσει σάκχαρις.

Κατὰ τὸν Μέσον αἰῶνα μέγα διεξήγετο ἐμπόριον σακχαροκόνεως, ὡς τότε ἐκάλουν τὴν σάκχαριν, ἢ σακχάρως εἰς κόνιν, ὡς λέγομεν σήμερον, ὑπὸ τῶν Γενουηνείων καὶ Βενετῶν, οἵτινες προεμήθευον τὴν Εὐρώπην ἅπασαν. Οἱ μὲν Γενουηνῆσιοι μετεκόμιζον τὴν σάκχαριν ἐξ Ἰνδιῶν καὶ ἐκ τῶν λιμένων τοῦ Εὐξείνου πόντου, ἐνθα συνεσσωρεύοντο τῆς Ἀσίας τὰ ἐμπορεύματα· οἱ δὲ Βενετοὶ ἐκόμιζον αὐτὴν ἐξ Αἰγύπτου, ἧτις τότε ἦτον ἡ μεταξὺ Ἰνδιῶν καὶ Εὐρώπης ἐμπορικὴ γέφυρα, καὶ ἐκ Κρήτης, διατελούσης ὑπὸ τὴν Βενετικὴν κυριαρχίαν, καὶ παραγούσης ἱκανὴν ποσότητα σακχάρως.

Ἀνακαλυφθεῖσης τῆς νήσου Μαδέρας, ὁ Δὸν Ἐρρίκος, ἡγεμὸν τῆς Πορτογαλίας, ἔφερον εἰς τὴν νέαν νήσον πολλὰ φυτὰ σακχαροκαλάμου, ληφθέντα ἐκ Σικελίας, ὧν ἡ καλλιέργεια ἐπέτυχε θαυμασίως. Τοῦτ' αὐτὸ ἐγένετο καὶ εἰς τὰς Καναρίδας νήσους. Ἡ Ἀμερικὴ δ' οφείλει ἐπίσης εἰς τοὺς Πορτογάλους τὴν καλλιέργειαν τοῦ σακχαροκαλάμου, εἰσαχθέντος παρ' αὐτῶν ἅμα τῇ ἀνακαλύψει τῆς νέας Ἡπείρου.

Καὶ μ' ὅλα ταῦτα ἡ χρῆσις τῆς σακχάρως κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην δὲν ἦτο ὅση σήμερον διαδεδομένη. Μετεχειρίζοντο αὐτὴν μόνον εἰς φαγητὰ, καρποὺς, γλυκίσματα καὶ φαρμακευτικὰς τινὰςσκευασίας. Τὸ τέιον μόλις κατ' ὄνομα ἦτο γνωστὸν, ἡ δὲ τοῦ καφέ χρῆσις διεδόθη ἀργότερον. Τὸ τέιον ὁμως καὶ ὁ καφὸς ἀκολούθως, συνέτειναν εἰς τὴν μεγάλην τῆς σακχάρως κατανάλωσιν, καταστάσης σήμερον ἀντικειμένου τῆς πρώτης ἀνάγκης.

Καὶ μέχρι μὲν τοῦ τέλους τοῦ παρελθόντος αἰῶνος ἡ σάκχαρις μόνον ἐκ τῶν σακχαροκαλάμων ἐξήγετο· κατὰ τὰς ἀρχὰς ὁμως τοῦ παρόντος αἰῶνος εὐρέθη ὁ τρόπος τοῦ ἐξάγειν σάκχαριν, ἀπαράλλακτον καθ' ὅλα, ἐκ πορφυρίδων (κοκκιογουλιῶν).

Καὶ ἡ μὲν τοῦ σακχαροκαλάμου σάκχαρις ἐκλήθη ἐν Εὐρώπῃ ἀποικιακὴ, ἡ δὲ τῶν πορφυρίδων ἐγχωρία.

Ὁ μακρὸς μεταξὺ Γαλλίας καὶ Ἀγγλίας πόλεμος συνέτεινεν εἰς τὴν ὑπερτίμησιν τῆς ἀποικιακῆς σακχάρως, ἧτις ἤρξατο καθιστάμενη εἶδος ἀπαραίτητον. Οἱ μεγαλοφυεῖς πάντων τῶν ἐθνῶν ἐπειράθησαν τότε νὰ εὐρωσι μέσον δι' οὗ νὰ παράγωσι σάκχαριν ὁμοιάζουσαν τῇ τοῦ καλάμου. Ἀπεκρυστάλλωσαν λοιπὸν τὸν χυμὸν τῶν σταφυλῶν, τῶν δαμασκηνῶν, καὶ τῶν σφενδάμων ἔτι, ὅπως ἐπιτύχωσι σάκχαριν. Καὶ τῷ ὄντι, ὁμοιάζε κατὰ τι ἡ ἐξαχθεῖσα σάκχαρις τῇ τῶν καλάμων. Ὁ

κ. Πρεβότς ἔλαβε βραβεῖον ἐξ 100,000 φράγκων διὰ τὴν παρ' αὐτοῦ κατασκευασθεῖσαν ἐκ σταφυλῶν σάκχαριν. Ἄλλ' ὁ κ. Μαργκράφ, Πρώσσος χημικός, κατώρθωσε νὰ ἐξαγάγῃ τὴν σάκχαριν ἐκ τῶν πορφυρίδων, ἧτις, ὡς εἴρηται, ὁμοιάζει καθ' ὅλα τὴν ἀποικιακὴν.

Ἡ Γερμανία καὶ Σιλεσία παρήγαγον μέγιστον ποσὸν τοιαύτης σακχάρως. Ἡ Ρωσία μετὰ ταῦτα ἐπέδωκεν εἰς τὴν κατασκευὴν αὐτῆς· εἶτα δὲ καὶ ἡ Γαλλία, ἧτις σήμερον παράγει μεγάλην σακχάρως ποσότητα.

ΔΕΙΣΙΔΑΙΜΟΝΙΑΙ.

Ἐν Εὐρώπῃ, μ' ὅλον τὸν θρυλούμενον Εὐρωπαϊκὸν πολιτισμὸν, ὑπάρχουσι παρὰ τοῖς διαφοροῖς λαοῖς δεισιδαιμονίαι, ἄξια τῶν ἀμαθεστέρων καὶ μᾶλλον βαρβάρων λαῶν. Τρεῖς τούτων θὰ ἀναγράψωμεν ἐνταῦθα, χάριν τῶν ἡμετέρων ἀναγνωστῶν.

Α'.

ΤΟ ΩΡΟΛΟΙΟΝ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ.

Οἱ τῆς Γαλλίας καὶ Ἀγγλίας λαοὶ πιστεύουσιν ὅτι μικρὸν καὶ ἀθώοτατον ἔντομον διὰ τοῦ θορύβου αὐτοῦ ἀγγέλλει τὴν ὥραν τοῦ θανάτου, διόπερ καλοῦσιν αὐτὸ «ὠρολόγιον τοῦ θανάτου».

Πολλὰκις ἐν ὥρᾳ ἡσυχίας ἀκούεται εἰς τὰ δωμάτια μικρὸς θόρυβος ἐκ διαλειμμάτων ἐπικναλαμβανόμενος καὶ ὁμοιάζων ὃ ἢ ἢ κτύποις προερχομένοις ἐκ λεπτοτάτης σφύρας. Ἐπειδὴ οὐδεὶς δύναται νὰ ἴδῃ πῶθεν ὁ ἐλαφρὸς ἐκεῖνος θόρυβος προέρχεται, ὁ λαὸς, ὅστις πάντοτε ἀρέσκειται πιστεύων τὰ ὑπερφυσικά καὶ παράδοξα, ἐνόμισεν ὅτι ἀόρατος αἰτία ἀγγέλλει τοῖς κατοικοῖς τῆς οἰκίας τὴν προσέλευσιν τοῦ Χάρωνος.

Τὸ βέβαιον ὁμως εἶναι ὅτι ὁ θόρυβος ἐκεῖνος προέρχεται ἐκ τινος ἔντομου, ὅπερ γαλλιστὶ μὲν καλεῖται vrillette, εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς δὲ γλώσσαν ρό μ ο ξ, τ ε ρ η δ ὶ ν, ἡ

πάραι, ὅπερ, ξυλοφάγον ὄν, κατασκευάζει τὰς κυλινδρικές ἐκείνας μικρὰς εἰς τὰ ξύλα ὅπας, ἀφ' ὧν ἐξέρχεται λευκὴ κόνις. Ὁ θόρυβος ὃν τὰ ζώτριά ταῦτα ποιῶσιν, εἶναι ἡ κραυγὴ, ἣν ἐκπέμπουσιν ἐκ τῆς κορυφῆς των, ὅπως καλέσωσι κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν ἐρώτων των τοὺς θήλειαι αὐτῶν συντρόφους.

Παρατηρήσατε δὲ τὴν ἀντίθεσιν! Ὁ ἀμυθὴς ὄχιλος πιστεύει ὡς ἄγγελμα θανάτου, ὅ,τι δὲν εἶναι ἄλλο ἢ προσόρτιον τῆς ζωῆς!

Ἡ δεισιδαιμονία αὕτη δὲν εἰσεχώρησεν εὐτυχῶς εἰς τὴν Ἑλλάδα.

B.

ΤΟ ENVOUAGEMENT.

Τὸ envoûtement ἐπιστεύετο ἐν Γαλλίᾳ, καὶ συνίστατο εἰς τὸ ἐξῆς. Ὁ θέλων νὰ κάμη τινὰ ν' ἀποθάνῃ, κατασκευάζεν ὁμοίωμα αὐτοῦ ἐκ κηροῦ, εἶτα διετρύπα τὸ ὁμοίωμα τοῦτο κατὰ τὴν καρδίαν. Τὸ νόστιμον εἶναι ὅτι συνώδευον τὸν φόνον τοῦτον τοῦ ἐκ κηροῦ ὁμοιώματος μὲ θρησκευτικὰς τινὰς τελετάς. Οἱ μάγοι τὸ ἐκ κηροῦ ὁμοίωμα ἐτοποθέτου ἐντὸς ἀγγείου καὶ εἶτα παρέδιδον αὐτὸ εἰς τὸ πῦρ. Τὸ πρωτότυπον ἀπέθνησκε συγχρόνως διὰ τοῦ τρόπου τούτου, ὡς διετείνοντο.

Οὕτως, ὡς διηγοῦνται δεισιδαίμονες ιστορικοὶ, οἱ μάγοι ἐφόνευσαν τὸν Ἐβεράρδον, ἀρχιεπίσκοπον τῆς Τίβολι. Κατασκευάσαντες εἰδῶλον φέρον τὴν μορφήν αὐτοῦ καὶ ἀναγκάσαντες ἱερέα τινὰ νὰ τὸ βαπτίσῃ ἐπ' ὀνόματί του, ἔρριψαν αὐτὸ εἰς πυρὰν κατὰ τὸ μέγα Σάββατον, ἀκριβῶς καθ' ἣν στιγμὴν ἡ Α. Π. ἐτέλει ἐν τῷ Ναῷ τὴν λειτουργίαν. Αὐθωροὶ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος κατελήφθη ὑπὸ ἀγνώστου κακοῦ καὶ ἀπεβίωσε παρὰ τὸν βωμόν. Φαίνεται ὅτι ἡ κεραυνοβόλος ἀποπληξία δὲν ἐλαμβάνετο τότε ὑπ' ὄψιν.

Ὁ Δούφρους, βασιλεὺς τῆς Σκωτίας, ἐπασχε φθίσειν βραδείαν. Ἄμα ὁμοῦ αἱ μάγισ-

σαι τοῦ βασιλείου συνελήφθησαν, ἡ Α. Μ. ἐθεραπεύθη.

Ὁ Κάρολος Θ'. ἀπεβίωσε πάσχων ἐκ τοῦ νοσήματος τοῦ Δούφρους. Λέγεται ὅτι αἱ μάγισσαι ἐφόνευσαν αὐτὸν διατρήσασαι τὴν καρδίαν τοῦ ἐκ κηροῦ ὁμοιώματός του.

Ἐπὶ Ἑρρίκου τοῦ Δ'. ἐν Ἀγγλίᾳ, ὁ Καρδινάλιος Οὐίντσεστερ, θέλων ν' ἀπαλλαγῇ τοῦ Δουκὸς τῆς Γλοτσέστερ, κατηγόρησε τὴν σύζυγόν του ἐπὶ μαγείᾳ, διατεινόμενος ὅτι, συνεννοηθεῖσα μετὰ τοῦ Ρουγέρου Μπόλιμπροκ καὶ τῆς Μαρίας Γκάρντεμεν, νεχρομάντεων, ἐπυρπόλησε τὸ ἐκ κηροῦ ὁμοίωμα τοῦ Βασιλέως. Ἡ κατηγορία ἐπιστεύθη, καὶ ἡ Δούκισσα καταδικάσθη εἰς εἰρκτὴν διὰ βίου, ὁ Μπόλιμπροκ ἀπηγχονίσθη, ἡ δὲ Μαρία ὑπέστη τὸν διὰ πυρὸς θάνατον.

Καὶ ἐν Ἰταλίᾳ ἐπιστεύετο κατὰ τὸν μεσαιῶνα ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος δεισιδαιμονία, ὡς ἱστοροῦσιν οἱ ἱστορικοὶ Μουρατόρης καὶ Ἀλέξ. Σαλτουῦτσος. Εὐτυχῶς σήμερον ἡ τοιαύτη δεισιδαιμονία ἐξέλιπε.

Γ.

Η ΣΤΡΙΓΓΕ.

Ἀρχαιοτάτη καὶ σχεδὸν παγκόσμιος εἶναι ἡ ἰδέα ὅτι ὁ θάνατος, ἡ ἄλλη σοβαρὰ δυστυχία, ἀγγέλλεται ὑπὸ τῆς θλιβερᾶς φωνῆς τοῦ ἀνωτέρου πτηνοῦ. Καὶ ὁμοῦ ἡ φωνὴ αὕτη οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν ἢ ἐρωτικὴ κραυγὴ, δι' ἧς αἱ γλαῦκες, οἱ βῦαι, καὶ ἄλλα παραπλήσια πτηνὰ καλοῦσι τὴν σύντροφον αὐτῶν, ἢ ἀγγέλλουσιν αὐτῇ τὴν παρουσίαν των. Τὸ αὐτὸ ἐνεῖνο αἶσθημα, ὅπερ γενᾶ τὸ γλυκὺ καὶ τερπνὸν ἄσμα τοῦ κορυδαλοῦ, ἐμπνέει καὶ τὰ πτηνὰ ταῦτα, μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι ταῦτα ἔδουσι διὰ μελαγχολικοῦ τόνου.

Ἡ δεισιδαιμονία αὕτη ἐπικρατεῖ καὶ παρ' ἡμῖν δυστυχῶς ἔτι.

Τὸ ὄνομα στρίγγε εἶναι γενικὸν καὶ περιλαμβάνει πάντα τὰ σκοροδόρα νυκτικόμενα πτηνὰ. Ἐδόθη δ' αὐτοῖς τὸ ὄνομα τοῦτο, ἕ-

νεκα τῆς παρ' αὐτῶν ἐκπεμπομένης κραυγῆς. Εἶναι δηλαδὴ λέξις πρᾶαπεποιημένη.

Εὐχρηθῶμεν ὅπως ἡ τέλαινα ἀνθρωπότητις ἀπκλαγῇ τέλος πάντων τῶν ἀπίστων δεισιδαιμονιῶν, ἃς τινὰς πιστεύει, καὶ αἰτίνας εἰς οὐδὲν ἄλλο χρησμένουσιν, ἢ εἰς τὸ νὰ καθιστῶσι δυστυχετέρους, τοὺς ἀνθρώπους.

ΤΑ ΣΥΜΒΑΝΤΑ ΕΝΟΣ

ΦΙΑΗΣΥΧΟΥ.

ΔΙΗΓΗΜΑ

Α'.

Ἦτον ἡ 6η Ὀκτωβρίου 1806, ἡμέρα Κυριακὴ, ἡμέρα τῶν γενεθλίων μου, ἅπερ ἐορτάζω τεσσαρκοστὴν ἤδη φορὰν. Τὸ ἐνδιαίτημά μου ἦτο δωμάτιον, ὅπερ ἐσχημάτιζε τὴν στέγαν οἰκίας, κτισθείσης εἰς τὸ μᾶλλον ἀπόκεντρον τῆς πόλεως μέρος.

Τὴν φηθεῖσκαν πρώταν, οἱ κώδωνες τῆς παρκειμένης Ἐκκλησίας μ' ἀφύπνησαν. Ἐκυριεύθη ὑπὸ μανίας ἐνθουμούμενος τὴν ἡμερομηνίαν καὶ ἀναλογιζόμενος ὅτι ἐν ἔτος καθ' ἣται ἐπὶ τῶν ὤμων μου, βεβραρυμένων ἤδη ἐκ τοῦ βάρους τριάκοντα ἐνέα ἄλλων!

Κατὰ τὸ 19ον τῆς ἡλικίας του ἔτος, ὁ ἄνθρωπος εἶναι πλήρης νεότητος, θάρρους καὶ ἐλπίδος· εἰσερχεται εἰς τὴν παρὰ τοῦ νόμου ὑποσχόμενῃν ἀπολαυτὴν τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων του, ζῆ μὲ γλυκείας ἀπάτας. Κατὰ τὸ 19ον ἔτος, βλέπει μετὰ δυσχερείας τὴν στιγμὴν, καθ' ἣν βιάζεται νὰ ἐγκαταλείψῃ τὰ νεανικὰς ἀγαλλιᾶσεις· ὁ νοῦς του ταράσσεται, ἐνεργοῦεται τὴν τύχην, τὴν δόξαν· εἶναι εἰσέτι εὐτυχῆς. Ἀλλὰ πόσον ἀθυμεῖ πτωχὸς ἄνθρωπος, ὅστις τεσσαρκοκοντούτης ὢν, ζῆ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ μονήρης, ἄγαμος, καὶ ὑπὸ τὸν θέλον τοῦ οὐρανοῦ ἄνευ λεπτοῦ!

Καὶ τῷ ὄντι, εἰς τοιαύτην θέσιν μ' ἐφθρεν ἡ κακὸβουλος εἰμαρμένη.

Ἐπὶ τοιούτων λυπηρῶν συλλογισμῶν ἀφαρπαζόμενος καθ' ἣν στιγμὴν συνεπλήρου τὴν ὀγδόην πενταετηρίδα μου, ἀπεφάσισα, ἄχρις οὗ νυμφευθῶ, νὰ μένω πάντοτε τριακονταπενταετής. Οὕτω διατεθειμένος, ἠγέρθη ἡ κλίνη, καὶ λαθὼν ἐκ τινος μικροῦ σάκκου τὴν ἐορτάσιμον ἐνδυμασίαν μου, τὴν μόνην πατρικὴν μου κληρονομίαν, ἐνεδύθη αὐτήν.

— Τεσσαρκοκοντούτης, ἔλεγον, καὶ εἰσέτι ἄγαμος! πτωχὸς! ἀπληπισμένος! Ποτὲ νὰ μὴ ἐπιτύχω διδασκαλικὴν τινα θέσιν, εἰς κώμην τοῦλάχιστον! Ὁ! δυστυχῆς ἐγὼ! πραγματικῶς δυστυχῆς! Εἰς τί λοιπὸν μ' ἐχρησίμευσαν τριακονταετῆς σπουδαὶ καὶ ἀμερπτος διγυγῆ; Μόνος, ἄνευ φίλων, ἄνευ συγγενῶν, τρέχω ἔνθεν κἀκεῖσε ζητῶν νὰ ἐπιτύχω παιδιὰ τινα, ὅπως διὰ τῆς βίας ἐνσταλάξω εἰς τὴν κεφαλὴν του τὰς ἐρασιότητας τῆς ἑλληνικῆς καὶ λατινικῆς. Καὶ εἶθε σήμερον ἢ αὔριον νὰ μὴ ἀπολώσω (ὡς πολλάκις συμβαίνει) καὶ τὸν πόρον τοῦτον. Ἀπεφάσισα νὰ προσδράμω εἰς τὸν κάλαμόν μου, ὑπιοχουόμενον πλείοτερα τῶν παραδόσεων. . . . Εἶναι μὲν ἀληθές ὅτι οἱ ἐκδόται μὲ μεταχειρίζονται φιλοφρόνως, ἀκόπη μάλιστα μὲ προσκαλοῦσιν εἰς γεῦμα. . . ἄλλα. . . ποτὲ δὲν πληροῦνται! . . . Ἐρῆια ὄνειρα τῆς νεότητός μου! εὐτυχεῖς τῶν γονέων μου προρρήσεις, ὦ! πῶς, ὦ! πῶς μ' ἠπατήσατε! Καὶ σὺ, καλὴ καὶ ἐρασιμία νεᾶνις, σὺ, ἥτις μόνη μοὶ μένεις πιστὴ, οἴμοι! ἡ ζωὴ σου ὁμοιάζει μεμνονόμενον ὄρεινὸν ἄνθος, ἐκκαλυκίζόμενον, μαραινόμενον, ἀλλ' ὑπ' οὐδενὸς ἀποκοπτόμενον!

Ὁ τελευταῖος οὗτος λογισμὸς μὲ κατέστησε μελαγχολικώτερον· ἐρρευσαν ἀπὸ τῶν ὀρθαλμῶν μου πολλὰ δάκρυα, ἡ λύπη μὲ κατέλαθε, καὶ . . . ἐκλείων ὡς μεριάκιον. Πρὸ ἐνέα ἐτῶν, ἡ Γρέττη (οὕτως ἐκαλεῖτο), ἦν τὸ ἀντικείμενον τοῦ ἐρωτός μου. Ἐσπληγχνός,

εὐγενής, ὑπομονητικὴ καὶ ἐρασιμία, ὑπέφερε τὰ πάντα ἀγογγύτως· ἦτο καὶ αὐτὴ, ὡς ἐγὼ, μόνη ἐπὶ τῆς γῆς, μόνον δὲ πρὸς ἐμὲ εὐηρεστεῖτο νὰ ἐμπιστευῆται τ' ἀπόκρυφα τῆς καρδίας της.

Ὁ πατήρ της ἀπέθανεν ἐξ ἀποπληξίας, τὴν κληρονομίαν του δὲ ἀπερρόφησαν τὰ χρέη του οὐ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἡ χήρα σύζυγός του ἀπεγυμνώθη τῆς περιουσίας της, ὅπως φημὸς τῶν ἀπλήστων πιστωτῶν τ' ἀπύλωτα στόματα, καὶ ἀπεσύρθη εἰς πολίχνιον τι κατὰ τὰ σύνορα τῆς Πολωνίας, συντηρουμένη ἐκ τῶν ὀλίγων τῆς Γρέττης μισθῶν, διατελούσης ἐν Βερολίῳ ὡς συντρόφου (lamigella di compagnia) παρὰ τινι μεγάλῃ Κυρίᾳ.

Μόλονότι φύσει χαρίεις, κάποτε ὅμως ἐλυπούμην διὰ τὴν δυστυχίαν μου· ἀλλ' ὅτε ἐνθυμούμην τὴν πτωχὴν μου Γρέττην, καταντήσασαν νὰ ὑποφέρῃ ἀπὸ πρῶτης ἄχρως ἐσπέρας τὰς ἰδιοτροπίας τῆς γραιῆς κυρίας της, ὅτε τὴν ἔβλεπον τοσοῦτ' ἀνεκτικὴν, τοσοῦτ' ἀφωσιωμένην, ἠσχυνόμην ἐπὶ τῇ ἀδυναμίᾳ μου, καὶ ἤγειρον ὑπερηφάνως τὴν κεφαλήν. Ἐλεγον δ' ἐν ἑμαυτῷ.

— Αὕτη εἶναι ἀξιολυπητοτέρα ἐμοῦ, καθότι ἐπὶ τέλος ἐγὼ εἶμι κύριος τῆς βουλήσεώς μου, τῶν πράξεών μου, καὶ τῶν χρημάτων μου. . . ὁπόταν ἔχω.

Ἄγνοῶ πῶς ἤθελον τελειώσει οἱ μελαγχολικοὶ οὗτοι ρεμβασμοὶ μου, ἐὰν κατὰ τὴν στιγμήν ἐκείνην δὲν παρουσιάζετο ὁ ταχυδρόμος, λέγων μοι — Πέντε καραντάνια, — ποδόν, ὅπερ ἤθελε καταστήσει ἐλαφρότερον τὸ ἀθρῆς μου βαλάντιον. Τὸν ἠτένισα καλῶς μὲ ἐρωτηματικὸν βλέμμα, καὶ τὸν ἠρώτησα ἐὰν πραγματικῶς πέντε ἦσαν τὰ ὑπ' ἐμοῦ ὀφειλόμενα καραντάνια· μετὰ τὴν καταφατικὴν ἀπάντησίν του, προσεπάθησα, ἐρευνῶν εἰς τὰ θυλάκιά μου, νὰ εὕρω τὸ ζητούμενον πρὸς πληρωμὴν ἐπιστολῆς ποσόν. Ἀναχωρήσαντος τοῦ ταχυδρόμου, ἐρίφθην

κατὰ τὸ σύνθημα ἐπὶ ἀχυρίνου τινὸς θραυίου, ἐνθα ἔμεινα ὀλόκληρον τῆς ὥρας τέταρτον ἐξετάζων τὴν ἐπιγραφὴν καὶ προσπαθῶν νὰ μαντεύσω παρὰ τίνος ἐστάλη ἡ ποθητὴ ἐκείνη ἐπιστολή. Ἰσως τοῦτο σὰς φανῆ νηπιῶδες, καὶ ὅμως εὐρίσκω μεγάλην εὐχαρίστησιν ταλαντευόμενος μετὰ τὸ φόβου καὶ τῆς ἐλπίδος, πρὶν ἢ θεβαιωθῶ ἐὰν αἱ εἰδήσεις ἄς περ λαμβάνω θὰ μοὶ ἀποδοῦσι πρόξενον λύπης ἢ χαρᾶς. Στρέφων καὶ ἐπὶ ναστρέφων τὴν ἐπιστολήν, ἔμεινα ἐφ' ἱκανὴν ὥραν, ἐρωτῶν ἑμαυτὸν ἐὰν ἔπρεπεν ἢ οὐ νὰ τὴν ἀνοίξω. Νὰ εἶπω τὴν ἀλήθειαν, δὲν ἀρέσκομαι ποτε εἰς κακὴν ἀγγελίαν, πρὸ πάντων ὅμως κατὰ τὴν ἡμέραν τῶν γενεθλίων μου, καθότι τοῦτο προσιωνίζει κακὰ δι' ὀλόκληρον τὸ ἔτος. Αἱ συμφοραὶ καθιστῶσι τὸν ἄνθρωπον δεισιδαίμονα. Ἀπεφάσισα νὰ περιμείνω τὴν λύσιν τῆς δυσκολίας παίζων μὲ τὰ κομβία τοῦ ἐπενδύτου μου. — Ναι, ἢ ὄχι; — τὰ μαντεῖον μοὶ ἀπήντησεν ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ τὴν ἀνοίξω· ἀλλ' ἡ περιέργεια ἐνίκησε τὴν φρόνησιν, προὐκάλεσα τὴν εἰμαρμένην, καὶ συνέτριψα τὴν σφραγίδα! . . . Οἱ ὀρθόκλμοί μου ἐπλήσθησαν δακρύων· δὲν ἐτόλμων νὰ πιστεύσω ὅτι ἀνεγίνωσκον· ἐπὶ τέλος, γονυπετήσας, ἐψιθύρισα ὑποκῶφως:

— ὦ θεῖα πρόνοια! . . ὦ ἀγαπητὴ μου Γρέττη!

Προφέρων τὰς δύο ταύτας ἐπιφωνήσεις, ὕψωσα πρὸς τὸν οὐρανὸν τὰς χεῖρας καὶ πρῶτον ἤδη ἠσθάνθην ἐν τῇ ζωῇ μου ῥόντα ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν μου δάκρυα χαρᾶς!

Ἴδου ἡ αἰτία τῆς συγκινήσεώς μου.

Ὁ ἐπιστέλλων ἦτο πλούσιος τῆς Φραγκοφούρτης τραπεζίτης. Τὰς ὠραιότερας τοῦ βίου μου ἡμέρας διήνυσεν ἐν τῇ οἰκίᾳ του καθὸ διχτελέσας διδάσκαλος τῶν τέκνων του. Αὐτὸς διὰ τῆς παροῦσης μὲ εἰδρωπίει μὲ τὰς ἐγκαρδιωτέρας ἐκφράσεις ἀγαθῶς σύνης ὅτι ἐνεκα τῶν αὐσπασέων του διωρίσθην ἐπὶ

τέλους ἐφημέριος τοῦ Χείλβαχ μὲ εἰσόδημα 700 ριορινίων. Προσέθετε δὲ ὁ φίλος μου ὅτι ἴσως ἐπιτύχῃ νὰ διορισθῶ καὶ διδάσκαλος τῶν υἱῶν τῆς Γαληνοτάτης Αὐτοῦ Ὑψηλότατος. Ἐπὶ τέλος ἐπέρανε ἀναγγέλλων μοι τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ἡ Γ. Α. Υ. ἐμελλε νὰ διαβῆ ἐκ Μακδεμβούργου, ὅπου ἐπεθύμει νὰ λάβῃ μετ' ἐμοῦ συνέντευξιν κατὰ τὴν 19 Ὀκτωβρίου, προσεπιλέγων ὅτι ὁ περιφανὴς οὗτος φίλος του ἦτο φιλελεύθερος πρίγκιψ καὶ πρὸς με κάλλιστα διατεθειμένος.

Μόλις ἠσθάνθην ἑμαυτὸν καθησυχάσαντα ἐκ τῆς συγκινήσεως, ἐθύβισα τὴν πολύτιμον ταύτην ἐπιστολήν εἰς τὰ ἔγκατα τοῦ σάκκου μου, καὶ ἔδραμον πάραυτα πρὸς τὴν ἣν ἔφερον ἐς ἀεὶ τὰς θλίψεις μου μόνον. Ἀλλὰ τώρα, δόξα τῷ Θεῷ, τῇ ἐκόμιζον ἀγγελίαν ἱκανὴν νὰ πείσῃ ἡμᾶς νὰ λησμονήσωμεν πᾶσαν παρελθούσαν δυστυχίαν.

Ἡ Γρέττη ἦτο μόνη. Ὁχρῶς, κεκμηκῶς, ἀσθμικῶν, μόλις εἰσῆλθον, ἄλλο δὲν ἔπραξεν εἰμὴ νὰ τὴν ἐναγκαλισθῶ.

Ἡ δύστυχος νεάνις, προορώσα νέον τι δυστύχημα, ἐκάθησε παρ' ἐμοῦ καὶ ἐρασιμίᾳ ἐπιμελεία μ' ἠρώτα, ὅποια ἦν ἡ ἀφορμὴ τῆς θιαίας ταύτης συγκινήσεως.

— Ἀγαπητὴ μου, καλὴ μου, ἀθῶα μου Γρέττη, τῇ εἶπον, δύναμαι νὰ ὑποφέρω τὴν θλίψιν, καθότι ἡ καρδία μου ἐπλάσθη δι' αὐτὴν· ἀλλ' ἡ χαρὰ εἶναι τοσοῦτ' ἡνέκα καὶ ἄγνωστος δι' ἐμὲ, ὥστε μ' εὐρίσκει ἀπροετοίμαστον νὰ τὴν δεχθῶ. Αἰσχύνομαι μὴ δυνάμενος νὰ ὑποφέρω· ἀλλὰ τί τὸ θέλεις; ἡ εὐτυχία θριαμβεύει ἐπὶ τῆς φιλοσοφίας μου . . ἢ χαρὰ μὲ καταβάλλει . . .

— Ἡ χαρὰ, εἶπεν ἡ Γρέττη πετανύουσα τοὺς μεγάλους της ὀφθαλμούς.

— Ἐνθυμείσαι, τῇ εἶπον, τὴν εὐφρόσυνον ἐκείνην ἡμέραν, καθ' ἣν πρῶτον τότε ἐνεπιστεύθημεν ἀλλήλοις τὸν ἔρωτά μας; Ἐκτετε παρῆλθον 9 ἔτη καὶ ἡ σταθερότης ἦν

ὠρκίσθημεν μᾶς διατηρεῖ εἰσέτι ἀμφοτέρους πιστούς. Λοιπὸν, ἐξηκολούθησα ρυθμίζων τὴν φωνὴν μου ἐπὶ τὸ δειλότερον καὶ φιλικότερον, λοιπὸν! σὺ ἢ εὐσπλαγχνικῶς ἀγαπήσασα τὴν δυστυχίαν μου, ἀπορρίπτεις σήμερον τὴν πρότασίν μου τοῦ νὰ συμμετάσχης τῆς εὐτυχίας μου; Γρέττη, θέλεις νὰ με ἀκολουθήσῃς εἰς τερπνὴν πεδιάδα; Γλυκεῖά μου φίλη, θέλεις νὰ βρασιλεύῃς ἐπὶ τῆς καρδίας μου ὡς καὶ ἐπὶ τερπνοῦ πρεσβυτέρου; Εἰς σὲ ἀπόκειται. Εἶμαι ἐφημέριος τοῦ Χείλβαχ.

Ἡ ἐρασιμία Γρέττη μ' ἐξέλαθεν ὡς τρελλόν· ἔλαθε τὴν ἐπιστολήν καὶ τὴν ἀνέγνωσε. Τὸ πρόσωπόν της ἠκτινοβόλει, ἡ ἀγαλλίασις τὴν καθίστα δις ὠραιότεραν ποτὲ τὸ βλέμμα της δὲν ἦτο γλυκύτερον. Τότε ἔκλαυσεν τοὺς ἐγωιστὰς καὶ μισανθρώπους, οἵτινες ἀγνοοῦσι τὴν θείαν χαρὰν τοῦ διαίρειν μετὰ τῶν φίλων τὰς λύπας καὶ ἡδονάς.

Συνέπτυξεν ἡ Γρέττη τὴν ἐπιστολήν καὶ προσφέρουσά μοι αὐτὴν, ἐδάκρυσε σπληνώσασα δὲ τοὺς ὑποκυάνους ὀφθαλμούς της ἐπ' ἐμοῦ, μοὶ εἶπε μετὰ πολλῆς τῆς ἀφελείας καὶ γάριτος:

— Ὅπου καὶ ἂν ὑπάγῃς, σὲ ἀκολουθῶ, Φερδινάνδε!

Ἦτον ἡ πρώτη φορὰ καθ' ἣν μ' ἐκράζεν ὀνομαστί· ἠσθάνθην τὴν καρδίαν μου οὐχὶ πλέον πάλλουσαν, ἀλλὰ παταγοῦσαν.

Ἀποσπασθεῖσα τῶν βραχιόνων μου καὶ γονυπετήσασα, ἐξέπεμψεν εὐχαριστήριους θερμὰς τῷ Θεῷ διὰ τὴν τόσῃ μεγάλην καὶ ἀπροσδόκητον εὐτυχίαν μας:

— Γρέττη, τῇ εἶπον ὅταν ἐτελείωσεν τὴν προσευχὴν της, δὲν θέλω ν' ἀποκατασταθῶ εἰς τὴν θέσιν μου πρὸ τοῦ γάμου μας. Συγκατάνευσον λοιπὸν νὰ με νυμφευθῆς πρὸ τῆς εἰς Χείλβαχ ἀναχωρήσεώς μας. Ὁ φίλος μοὶ γράφει ὅτι τὸ πρεσβύτεριον εἶναι εὐφύωρον, ὥστε ἐναπομένει καὶ δωμάτιον διὰ

τὴν μητέρα σου, τὰ δ' εἰσόδημα μὰς ἐξαρκεῖ καὶ τοὺς τρεῖς, ἔστω καὶ ἂν δὲν ἐπετύγγανον τὴν ἦν μ' ὑπεσχέθησαν διδασκαλικὴν θέσιν.

Ἡ Γρέτχη συγκατάνευσεν· ἀνάγκη πᾶσα λοιπὸν αὐτὴ μὲν ν' ἀφήσῃ τὴν γηραιὰν κυρίαν της, ἐγὼ δὲ τοὺς εὐχαρίστους μου μαθητάς. Ἐδημοσίευσεν τοὺς προσεγγεῖς γάμους μου. Ἐπρεπὲν ὅμως νὰ ὑπάγω πρὸς συνάντησιν τοῦ πρίγκιπος· ἐξήτησα τὴν ἄδειαν τῆς Γρέτχης μου, καὶ ἀπεχαιρέτησα τοὺς μαθητάς μου, πρὸ ὧν ἔλαβον προσφωνήματα καὶ εὐχάς· κατέστην εὐτυχέστερος ἀφ' ὅ,τι ἐρχομαι ζῶντι.

Ὁ πατήρ μαθητοῦ μου τινας μοὶ προσέφερε τὴν ἀμαξίαν του, ἵνα μὲ μεταφέρῃ εἰς Μακδεμοῦργον· τὴν ἐδέχθην εὐχαρίστως. Ἄς μὴ λησμονήσωμεν ὅτι ὁ πρίγκιψ, πρὸς ὃν ἤμην συστημένος, διέβαιεν ἐκ τῆς πόλεως ταύτης κατὰ τὴν 19 Ὀκτωβρίου. Ἐφωδίασθην διὰ τῶν ἀναγκαιῶν δικαστηρίων, καὶ ἤτοιμασθην καθ' ὅλα.

Ἐκαὶ τὰς ἡμέρας ἐκεῖνας μεγάλη κατὰ τὴν Εὐρώπην πυρκαϊὰ καὶ ὁ πόλεμος ἐξερρήγνυτο καθ' ὅλα τὰ μέρη· τὸ Βερολίνον ἦτον εἰσέτι ἡσυχόν· ἀλλ' ὁ βασιλεὺς Φρειδερίκος καὶ ὁ στρατὸς του ἤτοιμαζόντο νὰ συμπλακῶσι πρὸς τὸν στρατὸν τοῦ Ναπολέοντος. Ἐν ἦτο ἐναργὲς καὶ βέβαιον καθ' ὅλην τὴν Πρωσσίαν, ὅτι οἱ Γάλλοι ἤθελον διωχθῆ ἔξω τῶν Ρήνου. Ἀμέσως συνέθεσα εἴκοσι τέσσαρας θριαμβευτικὰς ἐμβατηρίους, ὅπως χρησιμοποιήσωσι κατὰ τὴν περίπτωσιν ταύτην, καὶ τὰ ὀνόματα τῶν νικητῶν στρατηγῶν ἀφίχθη κενὰ, βέβαιον ὡς ὅτι οἱ τυπογράφοι τοῦ Βερολίνου θὰ ἐπλήρωσον ἀκριβῶς τὰ ποιήματά μου ἐν τῇ ρηθείσῃ περιπτώσει. Κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς ἀναχωρήσεως, ἐσυλλογίσθην ὅτι θὰ ἔπραττον καλῶς ἐὰν ἐξέδιδον ποιήματι εἰς Μακδεμοῦργον, διὸ ἔφερον μετ' ἐμοῦ τὸ πρὸς τοῦτο ἐκλεχθέν.

Τὴν 14 Ὀκτωβρίου, τὴν αὐτὴν ἐκεῖνην ἡ-

μέραν καθ' ἣν ἐδοξάσθη ὁ στρατὸς τῆς Πρωσσίας δι' ἐνδοξοῦ νίκης ἐν Ζένα καὶ Ἀκκορστάδ, ἔλαβον παρὰ τῆς Γρέτχης μου τὴν ἄδειαν τῆς ἀναχωρήσεως.

Καὶ τοὶ αἱ ἐλπίδες μου ἦσαν γελόεσσαί, οὐχ ἥττον δὲν ἠδυνήθην ν' ἀποχωρισθῶ αὐτῆς ἀνευ λύπης. Ὡς διδάκτωρ τῆς φιλοσοφίας, κατεφρόνουσαν πάντα χιμαιρικὸν φρόνον, ὡς ἐρωτόληπτος, διήρουν αὐτοὺς μετὰ τῆς εὐαισθητοῦ μου Γρέτχης. Ἡ πτωχὴ νεανίς ἔκλειε θρηναῶδες, καὶ γὰρ μετ' αὐτῆς. Τέλος, αἰσθανόμενος ὅτι τὰ δάκρυα μὲ κατέπνιγον, τῇ ἔδωκα τὸν ἀσπασμὸν τῆς ἀναχωρήσεως.

— Εἰς τὴν εὐχὴν τοῦ Θεοῦ, Φερδινάνδου μου, μοὶ εἶπεν, ἐνῶ ἀπεσπώμην τῆς ἀγκάλῃς της. (ἀκολουθεῖ).

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑΙ ΙΔΕΑΙ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΜΕΣΑΙΩΝΑ.

Μεγάλη κατὰ τὸν Μεσαίωνα ἦτον ἡ ἰσχὺς τῶν θρησκευτικῶν ἰδεῶν, αἵτινες, ὅσα μᾶλλον ἀκατάληπτοι καὶ μυστηριώδεις ἀπέβαινον διὰ τοὺς γονδροειδεῖς νόας τῶν λαῶν καὶ τῶν πολεμιστῶν, τόσο πλεονέτερον ἐξερρέθησαν τὴν φαντασίαν των, ἥτις ἠγάπα νὰ ἐξορμηθῆ εἰς τὰ πεδία ἀδιοράτου κόσμου, νὰ περιβάλῃ διὰ σαρκίου τὰ πνεύματα καὶ νὰ διατελῇ μετ' αὐτῶν εἰς σχέσεις. Διὰ τοῦτο πολλάκις οἱ ἀπλοῖκοι ἐκεῖνοι ἄνθρωποι ἤκουον ἢ ἐβλεπον πράγματα ὑπερφυσικά καὶ ὑπεράνθρωπα. Ἐντεῦθεν προήρχοντο συνεχῶς μετάνοιαι, ἀπότημοι μεταβάσεις ἀπὸ τοῦ κακούργου, ἐκλύτου καὶ ἀνοσίου βίου εἰς βίον σκληρόν, ταπεινόν, ἅγιον, καὶ ἄλλα ἀπὸ τῆς μεγαλοπρεπείας τῶν μεγάρων καὶ αὐλῶν εἰς τὴν ἐν σπηλαίοις καὶ βράχοις ἀναχώρησιν. Ἐντεῦθεν ἰδρύσεις, μανῶν καὶ ἐκκλησιῶν, δυσχερεῖς καὶ μακρὰ πρὸς προσκύνησιν ὀδοιπορίαι, ἐστρατεῖαι δυσχερεῖς καὶ μεγάλαι.

Ἐκάστου ἀνθρώπου ἡ καρδιά περιέχει σπινθηράς τινάς, οὓς ἅμα ὀλίγον τις ἐμφυσῆσθ, με-

ταβάλλει εἰς μεγάλην φλόγα, γιγάντια φέρουσαν ἀποτελέσματα. Εὐτυχὴς ὁ πολιτικὸς ἐκεῖνος, ὅστις δύναται νὰ ἐμφυσῆσθ εἰς αὐτοὺς δεξιῶς, καὶ ὅστις γινώσκει νὰ διευθύνῃ τὴν ἐξ αὐτῶν παραγομένην φλόγα! Διότι τότε ἡ ἐπιράττησις τῆς ἰδέας παραδίδει εἰς λήθην τὰ ὑλικά συμφέροντα, τὰς ἀναπαύσεις τοῦ βίου, τὴν ἡδύτατα τῆς οἰκογενειακῆς γαλήνης, καὶ τὴν ζωογόνον ἀτμόσφαιραν τῆς πατρῴου γῆς. Τότε ὁ ἄνθρωπος πράττει ὅ,τι ἂν βουληθῆ ὁ σκόληξ γίνεται λέων!

Πρὸ τοῦ 1050 μ. Χ. καὶ ὀλίγον μετὰ τὴν πτώσιν τοῦ βασιλείου τοῦ Βουργωνίας, ὅταν ἔβραζον, οὕτως εἶπεν, καὶ συνεκρούοντο τὰ συγκεχυμένα στοιχεῖα τῶν νέων κρατῶν, ἅτινα ἠγέρθησαν ἐπὶ τῶν ἐρειπίων ἐκεῖνου, τὸ πᾶν ἦτο ἄνω κάτω ὄργαι, μίση, αἵματα πυρκαϊῶν, φόνου, ἰδοὺ τὸ καθ' ἑκάστην περιστάνομενον θέαμα. Ὅπως ἐκλίπωσι τοιαῦτα κακὰ, τοῦλάχιστον ἐν μέρει, συνεφάνησαν ἐπίσκοποι τινες ἐν Γαλλίᾳ, νὰ κηρύξωσιν, ἐπὶ πρῶτῃ ἀφορισμοῦ, γενικὴν ἀνακωχὴν, πρὸς τιμὴν τοῦ Θεοῦ, κατὰ τὰς τέσσαρας τελευταίας ἡμέρας τῆς ἐβδομάδος. Οἱ ἄνθρωποι ὑπετάγησαν εἰς τὴν κήρυξιν ταύτην τῶν ἐπισκόπων, καὶ ἡ ἀνακωχὴ ἐκεῖνη ἐκλήθη ἀνακωχὴ τοῦ Θεοῦ, καὶ τοὶ ἕτεροι ἐπίσκοποι διετεινόντο ὅτι διὰ τῆς ἐπισήμου ἐκεῖνης προκηρύξεως δὲν κατηνάζοντο, ἀλλὰ μᾶλλον ἐξερρέθησαν τὰ πάθη καὶ μίση τῶν χριστιανῶν.

Ἡ «ἀνακωχὴ τοῦ Θεοῦ», εἰρήσθω ἐν παρόῳ, διήρκει ἀπὸ τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου τῆς παρασκευῆς μέχρι τῆς ἀνατολῆς αὐτοῦ κατὰ τὴν δευτέραν. Ἐξανονίσθη δὲ αὕτη τῷ 1034. Αἱ Ἰταλικαὶ πόλεις, ὅταν αἱ διαμάχαι καὶ ἔριδες κατέληγον εἰς τὴν χύσιν αἵματος ἀνά πάσας τὰς ὁδοὺς, ἐκανόνισαν «ἀνακωχὴν τοῦ Θεοῦ» κατὰ τὰς ἑορτασίμους ἡμέρας, ἢ ὅταν ὁ λοιμὸς ἐμάστιζε τὰς ρηθείσας πόλεις.

Ἡ ἰσχὺς τῶν θρησκευτικῶν ἰδεῶν διαφαί-

νεται μεγάλη καὶ ἐν ταῖς οὕτω κληθείσαις «Θείαις Δίκαις», αἵτινες συνίσταντο εἰς τοῦτο, ὅτι ἀπεφάσιζον, συνεπέειξ δακιμασίας γενομένης, εἴτε δι' ὄπλου, εἴτε διὰ ψυχροῦ ἢ ζέοντος ὕδατος, εἴτε διὰ πυρὸς, εἴτε διὰ πεπυρακτωμένου σιδήρου, τὴν ἀθωότητά ἢ ἐνοχλήν τοῦ κατηγορουμένου, ὡσανεὶ ἦτο ὑπόχρεως ὁ Θεὸς νὰ τελῆ θαῦμα δσάκις οἱ ἄνθρωποι εὐηρεστοῦντο νὰ ἀπαιτήσωσι τοῦτο.

Ἄθως ἐθεωρεῖτο ὁ δυνάμενος, φερ' εἶπειν, νὰ λάβῃ εἰς χεῖρας σιδήρον πεπυρακτωμένον ἀβλαβῶς, ἢ νὰ διέλθῃ ἀβλαβῶς διὰ μέσου δύο πυρῶν, ἢ νὰ θέσῃ ὀλόκληρον τὸν βραχίονα μέχρι μᾶλης εἰς ζέον ὕδωρ, χωρὶς, ἐννοεῖται, νὰ πάθῃ, ἢ τέλος νὰ ἐμβαπτισθῆ εἰς κάδον περιέχοντα ἁγιασμόν· καθόσον ἐπιστεύετο ὅτι σῶμα ἐνόχου δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ λουσθῆ ἀκινδύνως εἰς ἁγιασμένον ὕδωρ. Ὅφειλομεν δὲ νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι ἡ δοκιμασία αὕτη ἦτο τοῦλάχιστον ἀκίνδυνος.

Ἐπὶ τέλους αἱ μακρὰ πρὸς προσκύνησιν ὀδοιπορίαι ἦσαν κοινόταται. Οἱ ἄνθρωποι ἐσπευδαν ἀθροῖοι εἰς πολυαρίθμους ναοὺς, ἐγερθέντας ὑπὸ εὐλαβῶν χριστιανῶν, ἢ φημιζομένους ἐπὶ θαυματουργίαις. Οἱ ὑποπεσόντες εἰς μεγάλα ἀμαρτήματα, διετάσσοντο ὑπὸ τοῦ πνευματικοῦ ἢ τοῦ ἐπισκόπου νὰ μεταβῶσι πενιχρῶς ὀδοιποροῦντες εἰς τὸν ἅγιον Ἰάκωβον τῆς Γαλλικίας, εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, ἢ συνεχέστερον εἰς τὴν Ρώμην, ἐξ οὗ καὶ ἡ τῶν προσκυνητῶν ἐπωνυμία «Ρωμαῖοι». Καὶ αὐτοὶ οἱ ἡγεμόνες τότε, ἐτιμώρουν πολλάκις τοὺς ὑπ' αὐτῶν διὰ παρεκτροπᾶς των, ἐπιβάλλοντες αὐτοῖς ἀποδημίας προσκυνητικᾶς.

Ἐννοεῖται ὅτι εἰς τὰς ἐκδρομάς ταύτας ἐλάμβανον μέσος καὶ γυναῖκες, ὅπερ συνατέλει μόνον εἰς τὴν ἐκκυσιν τῶν ἡθῶν. Ὁ Χάλλαμπερὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου γράφει τὰ ἐξῆς.

«Ὁ πλάνης βίος τῶν προσκυνητῶν παρεῖχεν ἀφορμὰς εἰς πλείστας ἀταξίας. Αἱ Ἄγγ-

γλίδες, κυρίαι μας, θέλουσαι νὰ ἐπισύρωσιν ἐφ' ἑαυτὰς διὰ τῆς προσκυνήσεως τὴν εὐλογίαν τοῦ οὐρανοῦ, ἐλησμόνου τὴν ἥθικὴν.»

Ὁ Φερράριος δὲ λέγει τάδε:

«Πολλάκις τὸ θρησκευτικὸν πνεῦμα παρέσυρε τοὺς πιστοὺς εἰς μακρὰς ὁδοιπορίας. Ἡ κόμισσα Ντία, ἐξαισίου καλλονῆς γυνή, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ κάτοχος εὐρυτάτης παιδείας καὶ ποιήτρια, ἠράσθη τοῦ Γουλιέλμου Ἀδμήρου, εὐγενοῦς τῆς Προβηγκίας, ὅστις ἐπίσης ἠγάπα αὐτήν. Οἱ δύο ἐρασταί, ὅπως δημιουργήσωσιν εὐκαιρίαν καὶ βλέπωσιν ἀλλήλους συνεχῶς, ἔταξαν τῷ Κυρίῳ νὰ μεταβῶσιν εἰς προσκύνῃσιν τῆς ἐκκλησίας τῆς Παναγίας τοῦ Ὀστερέλλου. Ποσάκις δὲ προσκυνῆται ἀπῆλθον καὶ εἰς Παλαιστίνην, ψάλλοντες συγχρόνως τοὺς θριάμβους τοῦ Σταυροῦ καὶ τοὺς ἐρωτικoὺς αὐτῶν ᾠδούς!»

Ἀλλὰ μὴ ἡ ἰδιοτροπία, ἢ μάλλον ἡ παραφροσύνη, τῶν ἱπποτῶν, δὲν ἐζητέλιζε καὶ αὐτὴ τὰς εὐλαβεῖς ταύτας ὁδοιπορίας; Μεταξὺ πολλῶν ἄλλων, ἀναφέρεται τὸ παράδειγμα ἱππότου, τάξαντος τῷ Κυρίῳ καὶ ὑποσχεθέντος τῇ συζύγῳ του νὰ μεταβῆ εἰς προσκύνῃσιν τοῦ Ἁγ. Ἰακώβου τῆς Κομποστέλλας, ἐπὶ τῷ ὄρει νὰ μονομαχῇ μετὰ παντὸς προσκυνητοῦ ἢ ἱππότου, ὃν ἤθελεν ἀπαντήσῃ καθ' ὁδὸν, καὶ ὅστις δὲν ἤθελεν ὁμολογήσῃ ὅτι ἡ σύζυγός του ἦν ἡ ὠραιότερα τῶν γυναικῶν.

Πολλάκις ἐτίθεντο ἄλλοι παραδοξότατοι ἔροι. Ἐπὶ παραδείγματι ἡ Αἰκατερίνη τῶν Μεδίκων, Βασίλισσα τῆς Γαλλίας, ἔταξε τῷ Θεῷ ὅτι, ἂν ἐπετύγγανεν εἰς τινὰ ὑπόθεσιν, θὰ ἐπεμπεν ἕνα προσκυνητὴν εἰς Ἱερουσαλήμ. πεζῇ καὶ ποιοῦντα ἀνὰ τρία βήματα ἐν πρὸς τὰ ὀπίσω. Ἐπρόκειτο λοιπὸν, ὡς βλέπετε, νὰ εὐρεθῇ ἄνθρωπος οὐ μόνον εὐρωστος καὶ ὑγιής, ἀλλὰ καὶ κεκτημένος ὑπομονὴν ὄνου. Κατοικίστις τοῦ Verberic, χωρίου τῆς Πικκαρ-

δίας, παρουσιάσθη εἰς τὴν Βασίλισσαν, ὑποσχθεὶς νὰ ἐκπληρώσῃ μετὰ θρησκευτικῆς ἀκριβείας τὸν ὄρον. Τῷ ὄντι, ἐξεπλήρωσεν αὐτὸν ἀκριβέστατα, κατὰ τὰς γενομένας ὑπὸ τῆς Αἰκατερίνης ἐρεῦνας καὶ ἐξετάσεις πρὸς βεβαίωσιν τοῦ πράγματος. Ὁ προσκυνητὴς τῆς Πικκαρδίας, ἐπανακάμψας, ἔλαθεν ὡς ἀμοιβὴν ἱκανὴν χρημάτων ποσότητα καὶ τὸν τίτλον τῆς εὐγενείας!

Ἰπῆρχε δὲ τότε καὶ ἡ ἰδέα, ὅτι ἂν ὁ χριστιανὸς δὲν ἐπρόφθανε νὰ ἐκτελέσῃ τὸ χρέος του ὡς προσκυνητὴς ἐν τῷ κόσμῳ, θὰ ἐξετέλει αὐτὸ μετὰ θάνατον ἐν τῷ ἄλλῳ κόσμῳ!

Ἰπὸ ἱστορικὴν ἔποψιν αἱ ὁδοιπορίαι τῶν προσκυνητῶν ἐγένοντο ἀφορμαὶ μεγάλων γεγονότων. Ὁ μέγας ἀριθμὸς προσκυνητῶν μεταβαίνόντων ἀπὸ τῆς Γαλλίας, Γερμανίας, Ἀγγλίας καὶ ἄλλων χωρῶν εἰς Ρώμην, συίεται εἰς τὸ νὰ μετριάξῃ, κάπως τὴν ἐπικρατοῦσαν βαρβαρότητα καὶ νὰ θέτῃ εἰς ἐπαφὴν τοὺς διαφόρους χριστιανικοὺς λαοὺς. Τὸ μέγα κίνημα τῆς Δύσεως κατὰ τῆς Ἀνατολῆς, κληθὲν «Σταυροφορία» ἢ «ἱερὸς πόλεμος», προῆλθεν ἐκ τῶν προσβολῶν, ἃς ὕφίσταντο οἱ προσκυνηταὶ ἐν Ἱερουσαλήμ. Πέτρος ὁ ἐρημίτης συνεκίνησε τὴν Εὐρώπην, παραπεισας αὐτὴν διὰ τῆς ἀξέστου ἀλλ' ἀποτελεσματικῆς εὐγλωττίας του, νὰ ἐλευθερώσῃ τὴν Παλαιστίνην, ἵνα μὴ ὑποφέρωσιν οἱ προσκυνηταὶ δεινὰ ἐκ μέρους τῶν Μουσουλμάνων, ἃπερ ἐζωγράφισε μὲ τὰ μελανώτερα χρώματα. Γνωστὸν ἐκ τῆς ἱστορίας τυγχάνει ὅτι αἱ Σταυροφορίαι αὗται, κατέληξαν εἰς τὴν καταπολέμησιν οὐχὶ μόνον Μουσουλμάνων, ἀλλὰ καὶ Χριστιανῶν, τῶν ἀτυχῶν Ἑλλήνων τοῦ Βυζαντίου!

Ἴδου τοῦ καταλήγει ἡ θρησκευτικὴ ἰδέα, ὅταν δὲν εἶναι ἀπόρροια λογικῆς καὶ ἀληθείας, ἀλλὰ δεισιδαιμονίας καὶ φανατισμοῦ ἀκαταλόγιστου!

ΠΟΙΚΙΛΙΑ.

Λεξικὸν Ἀραβο-Ἑλληνικόν.— Πρὸ ἐκατοντάδων πολλῶν ἐτῶν ὑπάρχει τὸ Κοράνιον, ἔπερ εἶναι μεταπεφρασμένον εἰς πάσας σχεδὸν τὰς γλώσσας. Μόνον ἐν τῇ Ἑλληνικῇ δὲν ὑπῆρχε! Πολλάκις ἰδίως ὡσὶν ἠκούσαμεν πολλοὺς Ἑλληνας, καὶ ἐν Ἑλλάδι καὶ ἐν τῷ ἐξωτερικῷ, παραπονουμένους διὰ τοῦτο καὶ λέγοντας ὅτι, περιέργον τοῖς ἐφαίνετο νὰ μὴ εὐρεθῇ εἰς Ἑλληνα, ὅπως μεταφράσῃ τὸ ἱερὸν βιβλίον τῶν Μουσουλμάνων.

Κατὰ τὸ 1858, ἐὰν δὲν σφάλλομεν, ὁ κ. Θεόδ. Κλαδάς ἀπεφάσισε νὰ μεταφράσῃ αὐτὸ ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ ἐν Κερκύρῃ. Δὲν εὐρεν ὁμως ἱκανοὺς συνδρομητάς, μ' ὅλον τὸν ὑπὸ τοῦ κοινοῦ πολλάκις ἐκδηλωθέντα ὡς εἴρηται πόθον, τοῦ ν' ἀναγνώσῃ Ἑλληνιστὶ τὸ Κοράνιον. Ὁ κ. Κλαδάς ἠναγκάσθη τότε, ἐκὼν ἄκων, νὰ παραιτηθῇ τῆς ἰδέας τῆς μεταφράσεως.

Ἐν τούτοις τὸ κοινὸν ἐξηκολούθει πάντοτε ποθοῦν τὸ Κοράνιον ἐν Ἑλληνικῇ μεταφράσει. Διότι ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες δὲν εἴμεθα ἀφιλόμουσοι· πολλοῦ γε καὶ δεῖ! Ἀγαπῶμεν μόνον νὰ ἔχωμεν τὰ πάντα δωρεὰν, καὶ τότε μετ' εὐχαριστήσεως καὶ οὕτως εἰπεῖν ἀπλήστως τ' ἀναγινώσκωμεν. Ὅταν ὁμως πρόκειται νὰ ἐξοδεύσωμεν. . . . τότε τὸ πρᾶγμα ἀλλάσσει. «Ἄς πληρώσωσιν ἄλλαι», λέγει ἕκαστος, ἐπιφυσασσόμενος νὰ ἀναγνώσῃ δωρεὰν τὸ τυπωθῆσόμενον, ὡσανεὶ ἦν δυνατὸν νὰ κατοικήσωμεν εἰς οἰκίαν, διὰ τὴν ἔγερσιν τῆς ὁποίας οὐδεὶς εὐαρεστεῖται νὰ πληρώσῃ! Εἶναι λυπηρὸν τοῦτο καὶ ἀπελπίζει πάντα φιλόπατριν καὶ φιλοπόροdon, ἀλλὰ δυστυχῶς. . . οὕτως ἔχει.

Ὁ κ. Γ. Πεντάκης, διερμηνεὺς τοῦ Ἑλληνικοῦ ἐν Αἰγύπτῳ Γεν. Προξενείου, ὑπέικων εἰς τὰς παροτρύνσεις φίλων καὶ ἄλλων δημογενῶν, ἀπεφάσισε τὴν ἐκ τοῦ πρωτοτύπου

μετάφρασιν καὶ τύπωσιν τοῦ Κοράνιου. Τὸ Κοράνιον ἐξεδόθη. Πόσοι νομίζετε ἠγόρασαν αὐτό; Ὁ κ. Πεντάκης μόλις ἠδυνήθη νὰ καλύψῃ μέρος τῶν δαπανῶν, ἃς ὑπέστη πρὸς τύπωσίν του! Ἐχετε δίκαιον. Τὸ πρᾶγμα καθίσταται ἀπίστευτον. Ἀλλὰ λάβετε ὑπὸψιν ὅτι πάντες θέλομεν, ὡς προεῖρηται, δωρεὰν τὰ βιβλία, ὅτι ὀλίγοι τὰ πληρόνομεν, καὶ τότε θὰ πεισθῆτε ὅτι οὐ μόνον τὰ πρᾶγμα δὲν εἶναι ἀπίστευτον, ἀλλὰ καὶ φυσικὴ ἀπόρροια τῆς ἀναληθσίας καὶ τῆς ἐν οὐδέοντι φιλοχρηματίας μας.

Νῦν ὁ κ. Πεντάκης ἀπεφάσισε τὴν ἔκδοσιν λαμπροῦ Ἀραβο-Ἑλληνικοῦ Λεξικοῦ, διὰ τὸν καταρτισμὸν τοῦ ὁποίου ἐμόχθησεν ἐπὶ πολλὰ ἔτη. Τὴν ἀγγελίαν του δημοσιεύομεν σήμερον εἰς τὸ ἐξώφυλλον τῆς «Ἀνατολῆς». Κατὰ πόσον ἀποθαίνει χρήσιμον τὸ ἀναγγελλόμενον βιβλίον, δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ εἴπωμεν ἡμεῖς. Τοῦτο δῆλον καὶ τυφλῷ ἐστι.

Ὁ ἐντὸς τῆς θαλάσσης αἰεποτε εὐρισκόμενος ἔχει ἀνάγκην νὰ γινώσκῃ νὰ κολλυμβᾷ. Ἐπίσης ἀνάγκην ἔχει τῆς ἀραβικῆς καὶ ὀζῶν ἐν μέσῳ λαοῦ ἀραβικοῦ καὶ διατελῶν μετ' αὐτοῦ εἰς διηνεκῆ σχέσιν. Καὶ ταῦτα ὅσον ἀφορᾷ τὴν χρησιμότητα· ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν ἀξίαν τοῦ ἔργου, ὁ κ. Πεντάκης εἶναι ἀρκούσα ἐγγύησις. Οὐ μόνον λίαν ἀραβομαθῆς τυγχάνει ὢν, ἀλλὰ καὶ εἶναι (δυστυχῶς) ὁ μόνος παρ' ἡμῖν τοιοῦτος, καὶ ἐπομένως ὁ μόνος κατάλληλος νὰ φέρῃ εἰς πέρας τοιοῦτο ἔργον, ὅπως ἀπαξάπας ὁ ἐν Αἰγύπτῳ Εὐρωπαϊκὸς τύπος ὡμολόγησεν ἐν συναυλίᾳ.

Συνιστῶμεν λοιπὸν τοῖς πᾶσι τὴν ἀπόκτησιν τοῦ Λεξικοῦ τοῦ κ. Πεντάκη, ὅπως οὗτος ἐνθαρρυνθῇ καὶ προβῇ εἰς τὴν ἐκπόνησιν καὶ ἄλλων χρησίμων βιβλίων. Ἡ ἀναληθσία πολλῶν εἰς πᾶν ὅ,τι ἀφορᾷ τὰ γράμματα, ἃς ἐκλείψῃ τέλος πάντων.

ΠΟΡΤΗΣΙΑ.

**ΔΥΟ ΕΤΕΡΑ
ΤΟΣΚΑΝΙΚΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΑΣΜΑΤΑ.**

ΑΣΜΑ Δ'.

Πότε θά ελθῃ Σάββατον, θεά, νά σ' ἀπαντήσω
Εἰς τὸν περίπατον; "Ω! σὲ τὴν πολυτιμωτέτην
Πρῶθ νά ἴδω, τὸ γλυκὺ αὐτὸ νά ἀνεῖσω
Μερίζμα: τὴν ὕψιν σου αὐτὴν τὴν γλυκωτάτην!

"Ανθος μοι φαίνεσ' εὖσσημον καλλῆς πορτοκαλέας
Εἰς θεῶν περιβόλιον κοπὲν τοῦ παραδείσου.
Ἐραιότερα φαίνεσαι πάσης ὠραίας νέας,
Κ' εἶναι μαγεία, κόρη μου, ἡ θελκτικὴ μορφή σου!

Πόσον καλὰ τὴν θάλασσαν εἰς τοῦτο ὁμοιάζει!
Αἰξάνουσα, καθίστασαι ὠραιότερα ἔτι,
Πλὴν διὰ τοῦτο, φίλη μου, διόλου μὴ θαυμάζεις,
Διότι καὶ τὸ γηράς, μας μᾶς φέρουσι τὰ ἔτη.

Προσέτι μὴ ἐκπλήττεσαι ἂν εἶσαι τόσ' ὠραία,
Μὴ εἰς τὴν θάλασσαν δὲν ζῆς ἀέριποτα πλησίον;
Διατηρεῖσαι ὑπ' αὐτῆς δροσώδης καὶ ἀκμαίας,
Ὡς ἄνθος δροσερώτατον, ὡς μυροδόλον ἴου,

Τὸ ἔαρ ἂν ὑπάρχωσι ρόδα παντῶ ἀθρόνως,
Τοιαῦτα εἰς τὴν ὕψιν σου εὐρίσκω τὸν χειμῶνα:
Εὐρίσκω ρόδα κόκκινα, πλὴν καὶ λευκὰ τυγγράνωσ,
Καὶ ὁμοιάζει εὖσσημον ἢ ὕψιν σου ἀνθῶνα.

Κι' ἀριόζουν εἰς τοὺς μέλανας ὠραίους ὀφθαλμούς σου,
Οἴτινες φλόγας κλείουσι καὶ καίουν τὰς καρδίας;
Μὲ τοὺς ὠραίους ὀφθαλμούς καὶ τοὺς μαγευτικούς σου,
Κ' ἐμὲ μὲ τήκεις ὡς κηρὸν μετὰ ἀναλγησίας.

ΑΣΜΑ Ε'.

Λάμπ' ἢ Σελήνη μὲ γλυκὺ τὸ φῶς ἂν εἴν' εὐδία,
Λάμπει τὸ φῶς λαμπρότατα ἐν νυκτικῇ σκοτίᾳ,
Λαμπροκοπεῖ ὁ οὐρανὸς κοσμοῦμενος μ' ἀστέρας,
Εἶναι λαμπρὸν, πολὺ λαμπρὸν τὸ ἄστρον τῆς ἡμέρας,
Ἄλλ' ἐτι περισσότερον ἤλιον καὶ σελήνης
Ἐκλάμπει τὸ ροδόλκιον τὸ πρόσωπον ἐκείτης!
Φωτοβολεῖ καθὼς χροσὸς αὐτὸ τῆς Βενετίας,
Ὡς ἀπριλίου ἥλιος, ὡς ἱεραὸς φῶς νυκτίης!
Ἐάν τις ἐξωγράφῃς τὰ κάλλη σου, ὦ νέα,
Καὶ ἔφερεν εἰς ἔθνικῶν αὐτὰ τὸν βασιλεία.
Θὰ εὐδεν ὡς ἀμοιῶν πάντα τοῦ κράτους φέρον.
Εἰς σὲ δὲ θὰ προστέρει τὸ στέμμα του ὡς δῶρον,
Καὶ ὄλον θὰ διέτασσε τὸν ἔθνικὸν λαὸν του
Νὰ ἀρηθῇ τὴν πέτρην του, τὸ σέβας τῶν θεῶν του!
Χριστιανὸς ὁ βασιλεὺς αὐτὸς ἤθελε γίγει,
Καὶ ἤθελε ἐνώπιον τῆς κάλλονῆς σου κλίγει.
"Ω! ἕκαστος θὰ ἔσπευδεν εὐθὺς εἰδοπολοῦντος
Νὰ γείνη μὲν χριστιανός, πλὴν κ' ἐνθερμός σου λάτρης.

ΛΥΣΙΣ

τοῦ ἐν τῷ προηγ. φυλλαδίῳ αἰνίγματος
Κρόνος - Ὁριος.

Λύσις τοῦ Γρίφου

Μόνος ὁ ἀπατεῶν διαπρέπει σήμερον.

ΑΙΝΙΓΜΑ

"Αν λυπῆσαι, δὲν θά μ' ἔχεις. Ἄν κερδίσης ἐν λαχείῳ,
Θὰ μὲ ἴδῃς ἐν τῷ ἄμα καὶ ἂν ἔγῃς αἷμα κρῶν.
Ἄν τὴν κεφαλὴν μου γάσω, ... ὁ θεὸς νὰ μᾶς φυλάξῃ!
Ποία γράια στ' ὄνομά μου, φοβερά δὲν θὰ τρομάξῃ;
Ἐάν νῦν ἀναβιβάσω, ἀναγνώστῃ μου, τὸν τόνον,
Σύνθεσμος θὰ καταστήσω καὶ θὰ συμπεράνω μόνον.
Ἄν τινὰ θελήσης τώρα κεφαλὴν νὰ μοι κολλήσης,
Κ' ἐμὲ τότε, φίλτατέ μοι, κεφαλὴν θὰ καταστήσης.

ΓΡΙΦΟΣ

0φθ θέλω θέλει ἔχει 1 πρῶται θέλει 2 τῖτ   φ ἔχει τὰ.